

VLS

3

Časopis zaměstnanců
Vojenských lesů a statků ČR, s. p.

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

Lellier & Bellot

VOJENSKÉ LESY A STATKY ČR, s. p.

VŠEOBECNÁ POJIŠTOVNA, a. s.

ČESKÉ MYSLIVECKÉ VÁNOCE

PROŽIJTE V PŘEDVÁNOČNÍM ČASE,
KRÁSNÉ SETKÁNÍ S LOVECKOU HUDBOU.
Letos za účasti zahraničních souborů
mysliveckých trubačů, trubačů z Klubu trubačů
a Loveckého tria Praha

DVOŘÁKOVA SÍŇ
7. prosinec 2014 od 11.00 hod.

Více informací najdete na: www.ceskemysliveckevanoce.cz,
Partner koncertu, VOJENSKÉ LESY A STATKY ČR, s.p., se těší na předvánoční setkání
se všemi lesníky, myslivci a příznivci lovecké hudby.

Pořadatelé koncertu:

myslivost
Síň myslivosti

LOVECKÉ
TRIO
PRAHA

*Výlov rybníku Osina, divize Plumlov
Petr Ošťádal*

Mravenci - Jiřina Gašparíková
vítězná fotografie minulého kola fotosoutěže

Slovo má...

Ing. Petr Skočdopole

ředitel divize Lipník nad Bečvou

Vážení kolegové a kolegyně.

Aktuální číslo časopisu se Vám dostává do rukou v době, kdy na divizi Lipník nad Bečvou vrcholil letošní nahodilá těžba ve smrkových porostech postižených dlouhodobým deficitem vláhy, václavkou a kůrovci smrkovým a severským. Do konce srpna jsme vytěžili přes 350 000 m³ a výhled do konce roku se blíží 500 000 m³. Jedná se o trojnásobek bilancované roční těžby divize. V příštích letech k tomu úměrně naroste i pěstební činnost.

V takto vypjatém pracovním tempu se obnaží slabé části systému, kdy už není prostor, aby jeden zaměstnanec doháněl práci za jiného, a kdy každý jedinec musí odvádět svoji práci na 100 %. Stejně tak se ukáže i nemožnost pružně reagovat na dynamické změny ve vývoji nahodilé těžby v rámci zákona o zadávání veřejných zakázek. Naopak se potvrdí správná strategická rozhodnutí učiněná v minulých letech. Jedním z takových rozhodnutí je nasměrování většiny obchodu se dřevem napřímo na velké zpracovatele, vynechání článku překupníků a budování dlouhodobého rovného vztahu mezi VLS ČR, s.p. a odběrateli s vědomím toho, že jednou je na trhu dřeva málo a jednou je ho zase nadbytek.

Jsem přesvědčený, že právě dobré jméno VLS ČR, s.p. na trhu se dřevem je jedním se základních předpokladů, který nám umožňuje dlouhodobě pracovat na divizi Lipník nad Bečvou se zásobou vyrobených sortimentů ve výši týdenní dodávky.

Neméně důležitá je i dlouhodobá kvalitní péče podniku o zaměstnance, budování jejich pozitivního vztahu k podniku a hrdosti ke značce VLS. Všechny tyto pozitivní signály ze strany podniku mají za následek, že drtivá většina zaměstnanců divize Lipník nad Bečvou pracuje s plným nasazením a s vědomím toho, že jejich práce bude řádně oceněna nejen finančně, ale i morálně a hlavně, že má smysl. Naopak kolegy z ředitelství státního podniku, toto jejich plné nasazení zavazuje k tomu, aby vyšli jejich potřebám maximálně vstříc.

Šest lesnických divizí, šest různých přírodních podmínek, šest různých těžebních potenciálů. Možnost ponížít objem těžeb na jedné divizi na úkor jiné, tím zašetřit zásobu dřeva pro období budoucí a plnění dodávek nahradit z divize Lipník nad Bečvou. Jde o chování řádného hospodáře, který myslí na budoucnost a dlouhodobou stabilitu podniku.

Lesu Zdar!

OBSAH

Slovo má	1
Zakládání testů potomstev v rámci projektu TA01020512	2
Programové období EU 2014 – 2020	5
Osevní postupy mysliveckých políček, péče o sady a životní prostředí	7
Jelen sika – přehled celorepublikových poznatků	9
Revitalizační zásah na slavkovském rašeliništi ve VVP Libavá	12
Velkoplošná zvláště chráněná území u VLS ČR, s. p. III. část – CHKO Křivoklátsko	14
Lesmistr Vojtěch Dyk I. XXXI. mistrovství světa v práci s motorovou pilou Belgie	20
Lesnický den Písek	23
Příloha pro děti	25
Společenská rubrika	26
Fotosoutěž	30
	34

Redakce

Vydává:

Vojenské lesy a statky ČR, s. p.
IČ: 00000205
Pod Juliskou 5, 160 64 Praha 6
Tel.: 220 405 106
Fax: 224 310 921
e-mail: info@vls.cz
web: www.vls.cz

Redakce:

Vojenské lesy a statky ČR, s. p.
Pod Juliskou 5, 160 64 Praha 6
Tel.: 220 405 106
Fax: 224 310 921

Šéfredaktorka: Pavla Kasslová

Předseda redakční rady: Ing. Pavel Češka

Místopředseda redakční rady: Ing. Jan Jeniš

Členové redakční rady:

Ing. Václav Pernegr
Ing. Jiří Flíček
Ing. Jiří Illichmann
Ing. Veronika Hubíková
Ing. Jiří Korhon
Ing. Oldřich Fröhlich
Ing. Hana Peterková

Registrace:

MK ČR E 163 15 pod zn. 14787/2005
ze dne 24. 10. 2005

Foto titulní strana:

Ing. Pavel Munzar

Uzávěrka: 10.11.2014

Neprodejně, vychází nákladem 800 kusů.

ZAKLÁDÁNÍ TESTŮ POTOMSTEV V RÁMCI PROJEKTU TA01020512

„Využití genových zdrojů lesních dřevin pro zachování biologické rozmanitosti a obnovu lesa pro Vojenské lesy a statky ČR, s. p.“

Úvod

Vojenské lesy a statky ČR, s. p. ve spolupráci s Fakultou lesnickou a dřevařskou ČZU Praha a s podporou Technologické agentury České republiky (TAČR) rozšiřují svou síť semenných sadů první generace. V rámci projektu TA 01020512 Využití genových zdrojů lesních dřevin pro zachování biologické rozmanitosti

a obnovu lesa pro Vojenské lesy a statky ČR, s. p. je v letech 2012 – 2016 zakládáno celkem osm nových semenných sadů.

Zakládání semenných sadů u VLS ČR, s. p. má následující cíle:

- Navýšení genetického zisku u sledovaných produkčních vlastností (objem a tvárnost kmene).
- Zajištění dostatečného množství kvalitního šlechtěného reprodukčního materiálu známého původu pro hlavní hospodářské dřeviny.

- Zjednodušení a zpřehlednění sběru osiva.

Semenné sady první generace jsou základním pilířem pro realizaci šlechtitelského programu VLS, jehož cílem bude postupný přechod na semenné sady druhé generace. Prostředkem pro dosažení tohoto cíle jsou testy potomstev.

Semenné sady a genetický zisk

Semenný sad první generace je souborem klonů rodičovských stromů, které byly selektovány pouze na základě posouzení fenotypu, ale dosud nebyly testovány.

Opakovaným šlechtěním vznikají selektované populace pokročilých generací (např. semenné sady druhé, třetí,... generace).

Prakticky všechny české semenné sady jsou zatím semenné sady první generace. Využití osiva původem ze semenných sadů při umělé obnově představuje velmi nízké procento. V tomto směru má české lesní hospodářství značný skluz. Jinak je tomu ale v řadě jiných zemí.

Semenné sady druhé generace jsou zakládány v západoevropských zemích a zvláště pak v zemích skandinávských, USA, Kanadě, Číně a některých dalších asijských zemích, JAR, Austrálii a na Novém Zélandě. V jižních státech USA v případě tzv. jižních druhů borovic přistoupili již k využívání semenných sadů třetí generace. Zajímavé jsou publikované realizované genetické zisky v jednotlivých generacích v případě šlechtění jižních druhů borovic na jihovýchodě USA (umělá obnova u těchto druhů se podílí 37% na celkové umělé obnově lesních dřevin v USA). V první generaci se zisk pohyboval mezi 7-12% u objemové produkce. U sadů druhé generace byl kumulovaný zisk již 13-21%. Odhadovaný zisk u semenných sadů, kde byla provedena selekce na základě testů potomstev, činí 26-35% (Li et al, 2000).

Obr. č. 1

**Schéma výsadby testu potomstev borovice lesní na divizi Mimoň
spon 1,40 x 0,80 m**

SZ	Ř/S																			
Ř/S	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29
2	30	31	32	33	34	35	36	37	38	40	41	42	43	44	45	46	48	49	50	51
3	53	54	55	57	58	59	60	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	73	75	76
4	77	78	79	80	81	82	83	84	85	87	88	10	11	12	13	14	15	16	17	18
5	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38
6	40	41	42	43	44	45	46	48	49	50	51	53	54	55	57	58	59	60	62	63
7	64	65	66	67	68	69	70	71	73	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85
8	87	88	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
9	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	40	41	42	43	44	45	46	48	49
10	50	51	53	54	55	57	58	59	60	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	73
11	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	87	88	10	11	12	13	14	15	16
12	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36
13	37	38	40	41	42	43	44	45	46	48	49	50	51	53	54	55	57	58	59	60
14	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	73	75	76	77	78	79	80	81	82	83
15	84	85	87	88	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
16	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	40	41	42	43	44	45	46
17	48	49	50	51	53	54	55	57	58	59	60	62	63	64	65	66	67	68	69	70
18	71	73	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	87	88	10	11	12	13	14
19	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34
20	35	36	37	38	40	41	42	43	44	45	46	48	49	50	51	53	54	55	57	58
21	59	60	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	73	75	76	77	78	79	80	81
22	82	83	84	85	87	88	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	40	41	42	43	44
24	45	46	48	49	50	51	53	54	55	57	58	59	60	62	63	64	65	66	67	68
25	69	70	71	73	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	87	88	10	11	12
26	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32
27	33	34	35	36	37	38	40	41	42	43	44	45	46	48	49	50	51	53	54	55
28	57	58	59	60	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	73	75	76	77	78	79
29	80	81	82	83	84	85	87	88	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
30	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	40	41	42
31	43	44	45	46	48	49	50	51	53	54	55	57	58	59	60	62	63	64	65	66
32	67	68	69	70	71	73	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	87	88	10
33	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
34	31	32	33	34	35	36	37	38	40	41	42	43	44	45	46	48	49	50	51	53
35	54	55	57	58	59	60	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	73	75	76	77
36	78	79	80	81	82	83	84	85	87	88										

Tyto genetické zisky se skutečně realizují v provozních podmínkách v době obmýti, neboť veškerá umělá obnova se provádí z osiva původem ze semenných sadů. Skutečné zhodnocení je ovšem značně vyšší, neboť vyšlechtěný materiál je odolnější vůči biotickému a abiotickému poškození, dále se vyznačuje vyšší kvalitou (například tvárnost kmene). Podobné statistiky se objevují v řadě šlechtitelských programů na různých kontinentech. V případě *Pinus radiata* se zisk v semenných sadech první generace pohyboval mezi 15-30% v porovnání s kontrolními výsadbami z nešlechtěného materiálu (Matheson et al, 1986).

Teorie testů potomstev

a) Konvenční testy potomstev

Klasické šlechtění dřevin je charakterizováno systematickými a opakujícími se cykly pěstování, testování a výběru (Allard, 1999; Namkoong et al, 1988). Takové šlechtitelské programy se zabývají mnohačetnými populacemi, velkým množstvím rodičů a potomstev, pěstováním po mnoho let na mnoha lokalitách a vyžadují rozsáhlé monitorování a údržbu (El-Kassaby et al, 2011).

Semenné sady první generace jsou tvořeny jedinci selektovanými pouze na základě fenotypového šetření, proto je třeba tyto jedince ověřit paralelně založenými testy potomstev realizované v rámci dlouhodobého šlechtitelského programu (Kobliha et al, 2007). Testuje se, zda vlastnosti, kvůli kterým byli jedinci vybráni, jsou geneticky podmíněné (Kaňák, 2011). Na základě vyhodnocení testů potomstev je možné odhadnout jednak šlechtitelské hodnoty rodičovských stromů pro zpětnou selekci a jednak šlechtitelské hodnoty potomků pro „forward“ selekci, určenou k selekci jedinců do semenných sadů druhé generace. V některých případech je preferována kombinace obou těchto selekcí (Kobliha et al, 2007).

Kaňák (2011) uvádí dva způsoby testování potomstev za účelem založení semenného sadu vyšší generace:

1. potomstva jednotlivých klonů se získají kontrolovaným křížením vybraných klonů, známe tedy oba rodiče - jedná se o plnosesterská potomstva,

2. potomstva jednotlivých klonů resp. ramet se získají z osiva jednotlivých ramet, známe tedy pouze matku - jedná se o polosesterská potomstva.

V případě testování plnosesterských potomstev je možné z pozitivně testovaných potomstev zakládat sady vyšší generace. V případě testu polosesterských potomstev (z volného sprášení) je možné odstranit geneticky nevhodné jedince - rodičovské stromy (genetická probírka) ze sadu 1. generace (Kaňák et al., 2008), případně se nabízí možnost rekonstrukce rodokmenu (převedení polosesterských potomstev na potomstva plnosesterská) a následné založení semenného sadu 2. generace (Kaňák, 2011).

U dřevin s dlouhou dobou obmýti dosahující až několik desítek let není možné provést vyhodnocení testů potomstev v okamžiku dosažení obmýti. Šlechtitelé považují za dostatečnou dobu pro dokončení testů potomstev zhruba období dosahující jedné třetiny doby obmýti. I to je však velmi dlouhá doba pro dosažení kvalitních výsledků testů potomstev. Vyhodnocení rodičů z pohledu růstových vlastností je možné cca po 15 – 20 letech testování a pravděpodobně nedojde k významným chybám. Dlouhodobý růstový potenciál se nejlépe vyhodnocuje z přírůstu dosaženého v posledních pěti až deseti letech (Eriksson et al, 2006).

b) Breeding without breeding (BwB)

Koncept Breeding without Breeding (BwB), neboli „šlechtění bez šlechtění“ je dle Lstibůrka et al (2012) alternativou ke klasickému šlechtění lesních dřevin, kdy konvenční šlechtění obcházíme a testování potomstev je zjednodušeno prostřednictvím využití polosesterských potomstev z volného opylení. Rodokmen polosesterských potomstev z volného opylení (částečný rodokmen) nebo rodokmen jedinců v semenném sadu je stanoven s využitím otisku DNA a otcovského příspěvku nebo úplnou rekonstrukcí rodokmenu (Lstibůrek et al, 2012).

V rámci semenného sadu první generace a polosesterských potomstev těchto sadů je možné po provedení

molekulárně-genetické analýzy zpětně určit příbuzenské vztahy. K rekonstrukci rodokmene lze v současné době využít vysoce informativní molekulární markery (např. mikrosatelity) jako podklad pro komplexní statistickou analýzu (Marshall et al., 1998, Slavov et al., 2004, 2005a, 2005b).

Pro další šlechtitelské aktivity jsou vybrány pouze ty soubory jedinců, kde je možné identifikovat oba rodičovské stromy zastoupené v sadu. Soubory jedinců se shodným rodičovským párem pak můžeme označit jako plnosesterská potomstva. Kompletní znalost rodokmene je nezbytným podkladem pro selekci sadů vyšší generace. Sady vyšší generace je tak možné založit ze stávajících testů potomstev. Při porovnání s klasickým postupem dochází k posunu o 25 let dopředu díky aplikaci uvedeného postupu (Kobliha et al, 2012a). Kobliha (2013) upozorňuje, že uvedený metodický postup je originální a představuje tak hodnotný nástroj pro vlastníky lesů a státní správu.

Sadební materiál pocházející z těchto polosesterských rodin nebo plantáží lze považovat za materiál shodné šlechtitelské úrovně jako materiál získaný z populací, kde jsou známy oba rodiče jako např. semenné sady nebo šlechtitelské výsadby (El-Kassaby a Lstibůrek, 2009; El-Kassaby et al, 2011).

Harmonogram zakládání testů potomstev u VLS

Tabulka č. 1: Přehled založených a připravovaných testů potomstev.

Divize	Dřevina	Vlastnost	Rok založení	Sazenice
Horní Planá	Smrk ztepilý	Produkce	2015	Osina
Horní Planá	Jedle bělokorá	Produkce	2015	Lhota
Karlovy Vary	Borovice lesní	Produkce	2012	-
Karlovy Vary	Smrk ztepilý	Produkce	2015	Bukovina
Karlovy Vary	Jedle bělokorá	Produkce	2015	Lhota
Karlovy Vary	Třešeň ptačí	Produkce	2015 (2016)	Lhota
Mimoň	Borovice lesní	Produkce	2014	-
Plumlov	Smrk ztepilý	Produkce	2015	Osina
Lipník n.B.	Smrk ztepilý	Produkce	2014	Osina
Lipník n.B.	Smrk ztepilý	Odolnost	2014 (2015)	Osina

Materiál pro zakládání testů potomstev

Sadební materiál, který je k dispozici pro zakládání výše uvedených dosud nezaložených testů potomstev dodává Správa lesních školek. Veškerý sadební materiál bude dodáván jako krytokořený.

Ostatní materiál (s výjimkou sadebního) – oplocení, kůly, atd. zajišťuje a dodává příslušná divize.

Z důvodu nedostatečného množství sadebního materiálu pro testy potomstev smrku ztepilého na divizích Horní Planá a Plumlov a jedle bělokoré na divizi Horní Planá bude v sezóně 2014/2015 proveden dosběr šišek.

Metodika zakládání testů potomstev

a) Testovací plochy

Pro výsadbu testů potomstev bude vybráno 3 – 5 ploch o velikosti 0,05 –

0,15 ha v závislosti na dřevině a počtu potomstev a jedinců, kteří jsou k dispozici.

Z důvodu odumírání smrkových porostů na divizi Lipník nad Bečvou budou 2 z 5 testovacích ploch smrku založeny na divizi Plumlov.

b) Příprava ploch

Všechny testovací plochy musí být oploceny. K oplocení se používá standardní lesnické uzlové pletivo o výšce 150 (resp. 200) cm, nejlépe dubové nebo modřínové kůly, spodní strana pletiva je nutné ukotvit ke sloupkům horizontálně přitlučenou tyčí.

Na plochách se provádí minimálně celoplošná chemická příprava půdy. Doporučuje i mechanizovaná příprava půdy.

c) Schéma testu potomstev

Schéma testu potomstev vypracovává před vlastní výsadbou oddělení lesní

výroby ŘSP. Obvykle se do schématu každé plochy vybírá 40 – 70 potomstev v deseti opakováních. Schéma je nutné beze zbytku dodržet. Dvouciferná čísla ve schématu označují poslední dvojčíslí z pětimístného označení příslušného potomstva. Příklad schématu testu potomstev borovice lesní je uveden na obrázku č.1.

d) Výsadba testu potomstev

Výsadba krytokořených sazenic se provádí jamkovou sadbou do jamek o velikosti min. 15x15 cm ve standardním sponu dle použitého hektarového počtu (borovice 10 tis.ks/ha, smrk a jedle 5 tis. ks/ha).

e) Označení

Jednotlivé sazenice se označují štítky s číslem potomstva. Štítek se zavěšuje na boční větvičku a v žádném případě na kmínek, aby nedošlo k jeho zaškrcení.

f) Údržba testu potomstev

Údržba testů potomstev spočívá:

- ve vylepšování uhynulých jedinců, zjištěných při inventuře. Vždy bude nahrazen jedinec uhynulého potomstva jedincem stejného potomstva. O vylepšení bude proveden záznam do inventurního protokolu.
- v kontrole stavu oplocení a případných opravách.
- v provádění ochrany proti buření, klikorohovi, příp. dalším škodlivým činitelům, obdobně jako u ostatních lesních kultur.
- ve vyřezávání všech nežádoucích dřevin, což jsou všichni jedinci, kteří nejsou vysazeni v rámci testu potomstev.

Inventury testů potomstev

Inventury testů potomstev se provádí každoročně k 31.8. Do inventurních protokolů se uvádí stav k datu inventury a záznamy o provedeném vylepšení.

Měření a vyhodnocování testů potomstev

Měření a vyhodnocování testů potomstev budou provádět studenti FLD v rámci bakalářských nebo diplomových prací.

Tabulka č. 2: Přehled základních parametrů připravovaných testů potomstev.

Divize	Dřevina	Plochy	Potomstva	Jedinců /potomstvo	Jedinců celkem	Velikost plochy
02	Smrk	3	40	10	400	0,08
02	Jedle	3	30	10	300	0,06
04	Smrk	4	47	10	470	0,10
04	Jedle	3	28	10	280	0,06
06	Smrk	3	40	10	400	0,08
07	Smrk	5*	67	10	670	0,13

* z toho 2 plochy budou založeny na divizi Plumlov

Ing. Pavel Češka
vedoucí odd. lesní výroby

PROGRAMOVÉ OBDOBÍ EU

2014 – 2020

- Stav přípravy dotačních programů v ČR
- Dotační tituly ve vztahu k individuálním projektům VLS ČR, s.p.
- Příprava projektů a žádostí o dotaci

V současné době probíhají ve všech členských státech EU dokončovací práce na programových dokumentech, které budou tvořit základ pro čerpání dotací v nadcházejícím sedmiletém období. Zatímco v předchozím období EU 2007 – 2013 mohla Česká republika čerpat unijní dotace ve výši 754 mld. Kč, v období 2014 – 2020 to bude částka nižší, a to cca 648 mld. Kč. Přípravy nového programového období vrcholí také na úrovni Evropské komise, ovšem vzhledem k nepřipravenosti nové evropské legislativy a finančního rámce pro nové období dojde ke zdržení ve spuštění všech dotačních titulů. Předpokládaný termín prvních výzev k podávání žádostí o dotace lze očekávat v I. kvartálu roku 2015. VLS ČR, s.p. naváže v rámci zkušeností a úspěšného čerpání dotací v předchozím období na dotační tituly především v Programu rozvoje venkova a Operačním programu Životní prostředí. Zároveň bude ve snaze VLS ČR, s.p. využít i dotační tituly jiných operačních programů, v nichž není „státní podnik“ vyloučen jako oprávněný žadatel o dotaci.

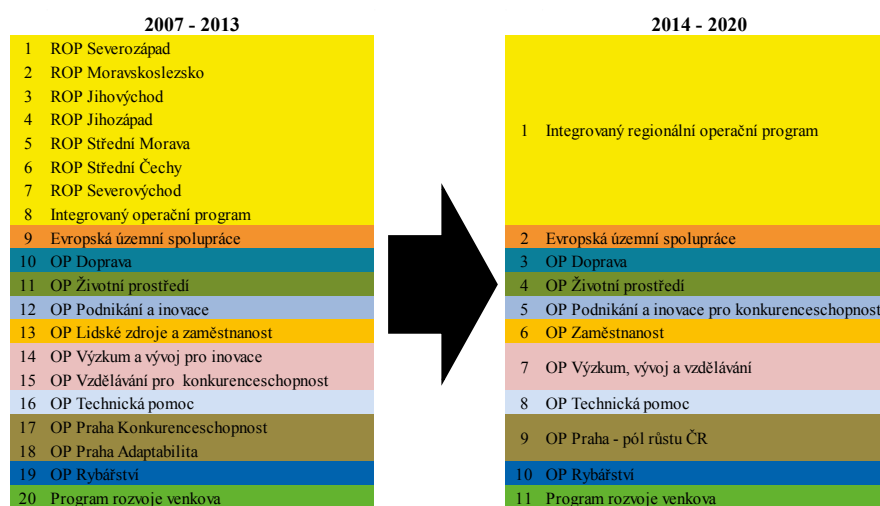
Stav přípravy dotačních programů v ČR

V posledním srpnovém týdnu byla Evropskou komisí schválena tzv. Dohoda o partnerství pro programové období 2014 – 2020. Tento dokument nastavuje základní parametry pro využívání podpory z evropských fondů a definuje hlavní oblasti rozvoje

je ČR, které budou ze strany EU podporovány. V současné době jsou na úrovni Evropské komise také projednávány finální verze jednotlivých programových dokumentů, jejichž znění bylo vládou ČR schváleno na začátku července 2014 a poté byly odeslány do Bruselu k formálnímu vyjednávání. Dle předběžného harmonogramu bude možné v ČR podávat první žádosti o dotace v I. kvartálu roku 2015.

V programovém období EU 2014 – 2020 došlo v podmínkách ČR k zásadní redukci celkového počtu operačních programů, a to z 20 v minulém období na 11 v období nadcházejícím. Výraznou změnou je nahrazení jednotlivých Regionálních operačních programů (ROP) pouze jedním Integrovaným regionálním operačním programem (IROP), jehož garantem nebudou krajské úřady, ale Ministerstvo pro místní rozvoj (viz. schéma)

Schéma programových dokumentů v předchozím a nadcházejícím období

Dotační tituly ve vztahu k individuálním projektům VLS ČR, s.p.

Dotační programy EU jsou dle nařízení Evropské komise primárně určeny pro oblast malého a středního podnikání. Výjimku tvoří jednotlivé sektorové programy, které umožňují v dané oblasti poskytnutí dotace i kategorií „velkých podniků“, kam VLS dle počtu zaměstnanců i výši ročního obrátu náleží. Tyto výjimky tvoří Operační program Životní prostředí (OPŽP) a Program rozvoje venkova (PRV). Tak jako v předchozím sedmiletém období, i v tom nadcházejícím jsou v OPŽP i PRV zařazeny dotační tituly, kde jsou do kategorie oprávněných příjemců dotace zařazeny „státní podniky“, popř. „veřejní vlastníci lesa“.

Každý dotační program je rozdělen na priority (články) dle oblasti zaměření a následně na jednotlivé podporované aktivity, které danou prioritu specifikují. V návaznosti na předmět podnikání a působnost VLS lze možnosti čerpání dotací shrnout do následujících oblastí:

1. Operační program Životní prostředí

PRIORITNÍ OSA 1: Zlepšování kvality vody a snižování rizika povodní

Podporované aktivity:

- výstavba kanalizace za předpokladu existence vyhovující čistírny odpadních vod v aglomeraci, výstavba kanalizace za předpokladu související výstavby, modernizace

a intenzifikace čistírny odpadních vod včetně decentralizovaných řešení likvidace odpadních vod.

- výstavba a modernizace úpraven vody a zvyšování kvality zdrojů pitné vody, výstavba a dostavba přivaděčů a rozvodných sítí pitné vody včetně souvisejících objektů sloužících veřejné potřebě.
- výstavba, modernizace a intenzifikace čistíren odpadních vod.

PRIORITNÍ OSA 3: Odpady a materiálové toky, ekologické zátěže a rizika

Podporované aktivity:

- odstranění (vymístění) nepovolených tzv. černých skládek ve zvláště chráněných územích, evropsky významných lokalitách, ptačích oblastech a NATURA 2000, u nichž nebudou prokázána závažná rizika pro lidské zdraví či ekosystémy, a to na základě výsledků analýz rizik,
- rekultivace starých skládek technicky nezabezpečených, které byly provozovány před účinností zákona č. 238/1991 Sb.,
- na základě žádostí, a zpracovaných a schválených projektů budou realizovány rekultivace nepovolených skládek.

PRIORITNÍ OSA 4: Ochrana a péče o přírodu a krajinu

Podporované aktivity:

- péče o vzácné druhy (ve volné krajině i urbanizovaném prostředí) a jejich biotopy vč. obnovy a tvorby těchto biotopů,
- péče o cenná stanoviště a jejich obnova a tvorba,
- zajišťování péče o zvláště chráněná území (ZCHÚ) i lokality soustavy Natura 2000. Sběr informací, tvorba informačních a technických nástrojů a podkladů pro zajištění ochrany a péče o ZCHÚ a území soustavy Natura 2000 a o cílové organismy,
- prevence šíření a omezování výskytu invazních druhů (včetně jejich sledování, hodnocení rizik a tvorby metodických a koncepčních podkladů a nástrojů),
- předcházení, minimalizace a náprava škod způsobených zvláště

chráněnými druhy živočichů na majetku (s výjimkou opatření proti rybožravým predátorům podporovaným v rámci akvakultury prostřednictvím OP Rybářství),

- vytváření, regenerace či posílení funkčnosti krajinných prvků a struktur,
- revitalizace a podpora samovolné renaturace vodních toků a niv, obnova ekostabilizačních funkcí vodních a na vodu vázaných ekosystémů,
- realizace přírodě blízkých opatření vyplývajících z komplexních studií cílených na zpomalení povrchového odtoku vody, protierozní ochranu, a adaptaci na změnu klimatu.

2. Program rozvoje venkova

Čl. 21 Investice do rozvoje lesních oblastí a zlepšování životaschopnosti lesů

Podporované aktivity:

- předcházení poškozování lesů lesními požáry a přírodními katastrofami a obnova poškozených lesů,
- zavádění preventivních protipovodňových opatření (výstavby a opravy retenčních nádrží a objektů hrazení bystřin, PPO na DVT, hrazení a stabilizace strží, zábrany sesuvů půdy, sanace erozních rýh),
- odstraňování škod po povodních nebo přívalových deštích, a to na objektech hrazení bystřin, na lesních cestách a souvisejících objektech,
- výstavba retenčních nádrží,
- neproduktivní investice v lesích
- přeměna porostů náhradních dřevin (snížení zakmenění nebo odstranění původního porostu za účelem obnovy, příprava ploch, umělá obnova sadbou, hnojení a ochrana založeného porostu).

Čl. 34 Lesnicko-environmentální a klimatické služby a ochrana lesů

Podporované aktivity:

- ochrana genofondu lesních dřevin (kompenzace dodatečných nákladů a snížených výnosů souvisejících s odložením těžby mýtní

úmyslné a se sběrem osiva šetrnými technologiemi).

Příprava projektů a žádostí o dotaci

Příprava projektů byla na divizích zahájena v polovině roku 2014, tedy po zveřejnění znění jednotlivých dotačních programů. Vzhledem ke skutečnosti, že konkrétní pravidla pro příjem žádostí o dotaci budou zveřejněna až na přelomu roku 2014/2015, je nutné při přípravě projektů vycházet ze znění pravidel a zkušeností předchozího programového období 2007 – 2013. Finální podoba žádosti o dotaci bude zpracována dle podmínek aktuální zveřejněné výzvy k předkládání žádostí o dotace. Harmonogram výzev k předkládání žádostí o dotace bude stejně jako konkrétní pravidla zveřejněna na přelomu roku 2014/2015.

Vzhledem k množství plánovaných individuálních projektů jednotlivých divizí (celkem 29 projektů v plánovaném objemu 116 mil. Kč) a administrativní náročnosti přípravy projektů a žádostí o dotaci došlo k personálnímu rozšíření Projektové kanceláře, a to o dva techniky projektové kanceláře pro region Čechy a Morava. Pracovní náplní projektových techniků je příprava projektů v součinnosti s požadavky divizí, komunikace s projektanty a především zajištění veškerých povinných příloh žádosti o dotaci, a to ve spolupráci s regionálními agenturami ochrany přírody a krajiny, újezdními a krajskými úřady.

Ze strany VLS ČR, s.p. byly zahájeny všechny kroky k úspěšnému čerpání dotací z EU v programovém období 2014 – 2020.

*Ing. Vladimíra Špičková, Ph.D.
projektový manažer*

OSEVNÍ POSTUPY MYSLIVECKÝCH POLÍČEK, PÉČE O SADY A ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Dne 21. 8. 2014 se uskutečnil seminář pojednávající o osevních postupech na mysliveckých políčkách, péči o sady a o životním prostředí. Vše se odehrávalo pod záštitou lesní správy Valeč, divize Karlovy Vary a na popud Ing. Martina Fojta z lesní správy Klášterec. Akce se uskutečnila na Bukovině č. p. 7, kde bylo všechno patřičně připraveno, akce se konala pod hlavičkou ČLS Doupov a navštívilo ji 26 účastníků. Nechybělo ani dobré jídlo a pití a hosté se sešli v hojném počtu. Začátek programu byl naplánován na 9:30, proto byla kolem deváté hodiny akce zahájena slavnostním troubením a uvedením programu, o kterém se postaral vedoucí lesní správy Valeč Ing. Zdenek Macháček. Akce se účastnil také ředitel divize Karlovy Vary Ing. Milan Suk, který poděkoval za připravenou akci a popřál hostům, aby se co možná nejvíce dozvěděli o daném tématu. Následovala presence hostů a první přednáška s názvem „Osevní postupy mysliveckých políček“, kterou vedl Doc. Ing. Vladimír Hanzal, CSc. z katedry myslivosti a lesnické zoologie, FLD, ČZU Praha, viz obr. 1.

Doc. Ing. Hanzal začal otázkami, které by si měl každý myslivec položit. Zdali zakládání políček slouží k usnadnění lovu zvěře, nebo mají naopak přispět ke stabilizaci zvěře, k větší nabídce potravy a tím i omezení zájmu o lesní porosty a k podpoře mateřských stád, jako základu populace. Změna chování by měla spočívat v jiném myšlení o tom, jestli chceme být lovci nebo myslivci, že základem populace je holá zvěř a že se musí vytvořit klidové zóny bez loveckého tlaku na zvěř. Chtěl tak poukázat na to, čeho tímto dosáhneme. Když se zmenší tlak na lesní porosty, vyskytne se silná holá, laně vodí silné kolouchy a výsledkem jsou samozřejmě silné a kvalitní trofeje. Řešením by tedy mohly být trvalé travní porosty, které mají dlouhou vegetační dobu, poskytují potravu od napadení sněhu do jeho tání a jsou vhodnou kombinací trav, jetelů a bylin, které zajišťují pestrou nabídku potravy a dostatek bílkovin. Nejsou náročné na chemizaci a mechanické zpracování půdy a zbytky pastvy lze usušit. Jsou také vhodným bio-

topem pro luční hmyz, který je potravou pro kurovitě druhy zvěře. Cílem je tedy vytvořit kvalitní pastevní směsky s plynulým nárůstem pastevní hmoty po celé vegetační období. Směsky se tvoří podle charakteru pastvinářství a podle ranosti jednotlivých komponentů.

Pastevní směsky dělíme na luční s převážně vysokými travami a na pastevní s převážně nízkými travami snášejší intenzivní sešlapávání. V tabulce č. 1-5 jsou návrhy směsí pro dané období a lokality.

Pastevní směs raná pro veškerou býložravou zvěř	
srha říznačka	14 kg
jílek vytrvalý	5 kg
kostřava luční	3 kg
bojínek luční	4 kg
jetel plazivý	2 kg
štírovník růžkatý	2 kg
Výsev celkem na 1 ha	30 kg

Tabulka č. 1 Pastevní směs raná pro veškerou býložravou zvěř - nosnou travou je zde srha, kterou doplňují hybridní a ostatní jíčky a spolu s jetelovinami ji zkvalitňují a zchutňují. Při dobré údržbě je 3-5 letá.

Pastevní směs poloraná	
kostřava luční	8 kg
jílek vytrvalý	6 kg
kostřava červená výběžkatá	6 kg
bojínek luční	6 kg
lipnice luční	4 kg
jetel luční	4 kg
jetel plazivý	2 kg
štírovník růžkatý	3 kg
Výsev celkem na 1 ha	39 kg

Tabulka č. 2 Pastevní směs poloraná – v této směsi převládají kostřavy a bojínek luční. Jílek vytrvalý a výběžkaté trávy zajišťují dobrou vytrvalost této směsi. Je vhodná do horské a podhorské oblasti s pozdějším zahájením sklizně. Při dobré údržbě může být 5-6 letá.

Pastevní směs pozdní	
bojínek luční	10 kg
jílek vytrvalý	4 kg
kostřava luční	6 kg
kostřava červená výběžkatá	6 kg
lipnice luční	5 kg
jetel luční	4 kg
jetel plazivý	2 kg
štírovník růžkatý	3 kg
úročník lékařský	2 kg
Výsev celkem na 1 ha	42 kg

Tabulka č. 3 Pastevní směs pozdní - nosnými travními komponenty jsou bojínek luční, kostřava luční a jílek vytrvalý. Spodní patro tvoří lipnice luční a kostřava červená, které zajišťují úrodnost drnu a s jetelem plazivým, štirovníkem růžkatým a úročníkem lékařským i pastvu v době letních přísušků.

Při dobré údržbě může být 6-8 letou pastvinou.

Obr. 1

Pestavní směs do vlhčích chladnějších lokalit	
bojínek luční	10 kg
psárka luční	6 kg
kostřava červená	8 kg
lipnice luční	4 kg
psineček výběžkatý	6 kg
jetel švédský	4 kg
úročník lékařský	2 kg
jetel plazivý	2 kg
Výsev celkem na 1 ha	42 kg

Tabulka č. 4 Pestavní směs do vlhčích chladnějších lokalit - nosným druhem směsi je bojínek a psárka. Při trojsečném využívání nemůže dojít k přestárnutí hlavních travních druhů.

Při dobré údržbě může být 8-10 letá.

Pestavní směs do sušších teplejších lokalit	
srha říznačka	8 kg
trojstět žlutavý	4 kg
lipnice luční	4 kg
kostřava luční	6 kg
bojínek luční	6 kg
jetel nachový	4 kg
štírovník růžkatý	3 kg
jetel plazivý	1 kg
Výsev celkem na 1 ha	36 kg

Tabulka č. 5 Pestavní směs do sušších teplejších lokalit - základními komponenty této směsi jsou trávy, které vytváří komplexní porost s dobrými výnosy píce na suchých a kamenitých půdách. Při dobré údržbě může být 4-6 letá.

Obr. 3

Další výbornou plodinou je slunečnice hlíznatá, neboli topinambur, která má 250 q zelené hmoty na ha a 150 – 180 hlíz na ha. Vhodné je ji po Novém roce při dobrém počasí zorat, nechat posbírat zvěří, 2x ošetřit kultivátorem, přihnolit, zaplotit a nechat odrůst. Dále také Doc. Ing. Hanzal uváděl plány střídání plodin podle dílců a let, pro které jsou travní směsi kombinovány. Během celé přednášky probíhala vzájemná diskuze mezi posluchači a přednášejícím, jelikož je Doupovský les svým hospodařením se zvěří trochu odlišný než ostatní honitby.

Na přednášku Doc. Ing. Hanzala navazovala přednáška Ing. Františka Hájka z rodinného statku Čilá, s názvem „Zvýšení úživnosti honitby a hlavní pravidla agrotechniky mysliveckých políček“, viz obr. 2. Jednalo se o ukázkou výsevu směsek v praxi. Posluchači mohli vidět jak se daným travám a plodinám daří, jak je třeba zabezpečit kulturu a zabránit škodám zvěří. Uváděl, jaké mechanické postupy se používají, jaké jsou neúspěšnější a které naopak nevyhovují. Přispěl také dalšími plodinami, které se mu zdají pro zvěř dobré a hospodářsky výhodné např. ředkev vodní. Na svých zkusných políčkách sleduje chování zvěře, které plodiny spásá první a které později, sleduje také, jak se zvěř chová k lesním porostům v okolí políček a zdali páchá škody. Situaci poté vyhodnotil tak, že porosty v okolí úživných políček nejsou poškozeny, ale dochází k poškozování políček zemědělských.

Po této přednášce byla přestávka na občerstvení a následovala přednáška poslední. Vedl ji Ing. Martin Lípa z Ekologického centra Meluzína RC AB. Hlavním tématem byla obnova tradičních sadů

Obr. 2

v EVL Hradiště. Obnova se provádí na čtyřech lokalitách (Zakšov, Holetice, Martinov a Radnice). Posluchači byli seznámeni s postupy přípravy pozemků, tak aby byl vytvořen stav vhodný pro podporu přírodních stanovišť a obnovu tradičních krajinných struktur. Na každém pozemku se provádí ruční seče vysoké vegetace a následný úklid hmoty, odstraňují se nevhodné dřeviny, tak aby nestínili ovocným stromům, nebránili mechanizované seči a úklidu travní hmoty. Provádí se také smykování po poškození zvěří rytím, používají se luční smykobrány tažené lehkým traktorem, aby terénní nerovnosti nekomplikovali další údržbu ploch. Po smykování se sbírá kámen uvolněný přejezdem smykobran. Neméně důležitou částí prací je péče o dřeviny na stanovišti, jejímž hlavním cílem je obnovit tradiční strukturu polyfunkčního pojetí využití krajiny původním obyvatelstvem. Součástí prací o dřeviny je konzervační řez dřevin. Odstraňují se nemocné a odumřelé části korun včetně větví, které narušují statiku stromu. Při úplné absenci ovocných stromů dochází k plošné výsadbě na jednotlivých lokalitách, které zobrazuje „Plán výsadeb“ a technologii pro výsadbu popisuje „Technologický list“. Postup dle technologického listu byl následně představen při venkovní pochůzce.

Po ukončení prezentace byli hosté přivzváni k obědu. Radek Hasenöhrl připravil hovězí vývar s játrovými knedlíčky a jako hlavní chod svičkovou na smetaně. Všichni si velice pochutnali a při obědě ještě konzultovali nové poznatky z prezentací. Po obědě následovala venkovní pochůzka, pro názornou ukázkou prováděných prací Ing. Martinem Lípou, která trvala zhruba hodinu, viz obr. 3. Po návratu na Bukovinu byla akce slavnostním troubením ukončena, ale volná diskuze nad džbánem piva byla jen vítána a probíhala do večerních hodin.

Bc. Kristýna Adámková

JELEN SIKY – PŘEHLED CELOREPUBLIKOVÝCH POZNATKŮ

Dne 16. května se uskutečnil v obci Dubina u Karlových Varů seminář týkající se siky, který se stává jedním z hlavních témat české myslivosti. Účastníci byli seznámeni s celorepublikovými stavby této zvěře a s problémy, které s tím souvisí. Akce byla organizována Českou lesnickou společností Doupov o. s. ve spolupráci s republikovým výborem ČLS, Vojenskými lesy a statky ČR, s. p., divizí Karlovy Vary, Českou zemědělskou univerzitou v Praze a redakcí časopisu Myslivosť. Seminář se odehrával ve zdejší malém kulturním sále v Hospodě u Dvořáků. Po provedení prezence všech zúčastněných byl seminář zahájen trubačským souborem Jelení pižmo z fakulty lesnické a dřevařské z ČZU v Praze. Úvodní uvítací řeč si vzal na starost odborný garant celé této akce, ředitel VLS ČR, s. p. divize Karlovy Vary Ing. Milan Suk, Ph.D. Celou akci moderoval Ing. J. Kurka z časopisu Myslivosť.

Jako první přednesl svůj příspěvek Ing. Martin Žižka, Ph.D. (MZe ČR) s pře-

hledem celorepublikových poznatků a uvádí, že se stav populace jelena siky v České republice podle výsledků lovu tohoto druhu vykázaného uživateli honiteb neustále zvyšuje. Uvádí také, že to není pouze stav v České republice, ale i v celé střední Evropě. Ministerstvo zemědělství jako ústřední orgán státní správy myslivosti uskutečnilo celou řadu motivujících úkonů ve snaze vyjít vstříc regionální nevyváženosti počtu zvěře vzhledem k únosnosti prostředí. Ukázalo se však, že pouze pozitivní přístup nestačí a je zapotřebí výraznějších kroků. Řešením by mohla být nová tvorba honiteb s menší výměrou, či menší vliv státu na myslivecké hospodaření na úkor soukromého vlastnictví. Novelizace zákona však zatím nenastala a to z obav nepředvídatelnosti výsledku. Probíhají jednání o zavedení státní podpory na pořízování odchytových zařízení pro lov zvěře odchycem nebo prodloužení doby lovu siky. Dalším posunem bylo povolení používat noktovizory, které vstoupilo v platnost od 1. 7. 2014.

Další na řadu přišlo téma Aplikace genetických metod k určování původu jelenovitých a existence výskytu mezi-druhové hybridizace, které přednesli Mgr. Jarmila Krojerová– Prokešová, Ph.D. s prof. RNDr. Petrem Koubkem, CSc. Zaměřili se na křížení mezi sikou a jelenem evropským. V minulosti kvalita zvěře zvyšovala dovozem různých nepůvodních druhů jako právě jelena siky (*Cervus nippon*), ale dnes se klade důraz na udržování přirozené kvality genofondu geograficky původních druhů tedy jelena evropského (*Cervus elaphus*). Problémem je jejich vzájemné křížení. Na základě molekulární genetiky je možné zjistit původ zvířete a stupeň křížení. Jen podle fenotypových znaků je velmi těžké hybridy rozeznat. V Doupovských horách proběhl výzkum, který prokázal, že se v populaci jelena evropského vyskytuje 10% kříženců a tento počet se bude nadále zvyšovat vzhledem k schopnosti reprodukce hybridních jedinců.

Další příspěvek se zabýval analýzou některých kvalitních parametrů zvěře sika v honitbě Hradiště. Toto téma představili pánové z lesnické a dřevařské fakulty MENDELU v Brně Bc. Marcel Bena a Ing. Jan Dvořák, Ph.D. Příspěvek dokumentoval výsledky monitoringu vybraných kvalitativních parametrů (hmotnost samic a mláďat, trofejová hodnota samic vyjádřena body CIC) zvěře sika lovených v letech 2005/06- 2013/14. Byl zjištěn pozitivní vliv zvětšeného odlovu zvěře na jednotku plochy, tedy snižování sociálního tlaku na vývoj hmotnosti lovené zvěře. Výsledky byly statisticky vyhodnoceny a porovnány v jednotlivých sezonách. Výsledkem je zjištění, že zejména u samic se náhodný odstřel a zředění hustoty populace promítlo pozitivně do jejich váhy. Čili i přesto, že se zvěř loví bez selekce na potkání, roste statisticky významně průměrná váha samic, ale i mláďat. U kvality trofejí samic se tento trend neprojevil.

Dále téma, současné příkrmování jako nástroj mysliveckého managementu, přednesl Ing. Miloš Ježek, Ph.D. z katedry myslivosti a lesnické zoologie, fakulty lesnické a dřevařské, ČZU v Praze. Uvedl, že příkrmování zvěře je jedním z mála nástrojů, jak mohou myslivci ovlivňovat aktivitu zvěře. V průběhu několika desítek let dochází k intenzifikaci těchto postupů, které však nemají jednotná pravidla, která by určovala jasný postup. Příkrmování má velký vliv na prostorové chování a reprodukční schopnosti zvěře. Nejlépe na to reaguje zvěř černá, kterou lze tímto způsobem usměrňovat na

žádoucí území. Dobře také reaguje zvěř jelení. Příkrmování má také vliv na navyšování populací, zlepšování kondice a zdravotního stavu a na úspěšnost odlovů. Vše by ale mělo být korigováno s ohledem na prostředí, úživnost honitby a veřejné zájmy. Doporučující legislativa k tomuto managementu však zcela chybí.

Svůj příspěvek o současném stavu chovu siky na Bouzovsku přidal Ing. Miroslav Kvapil za Olomoucký kraj a Ing. Jiří Peterka za kraj Plzeňský. Bouzovská populace siky ve volnosti začala svou historii v roce 1945 únikem několika kusů zvěře z obory v Židlochovicích u Loštic. Od té doby se potýkají s neustále se zvyšujícím stavem síčí zvěře na tomto území avšak jsou schopni tuto populaci z větší části kontrolovat. Dokonce je vypracova-

ný plán na postupnou redukci síčí zvěře s využitím dlouholetých datových zdrojů, na základě kterých vypracovávají důsledný hospodářský plán. Na Plzeňsku je stav o poznání horší, dochází zde k migraci do původních oblastí jelena evropského a následnému mezidruhovému křížení. Redukce siky se nedaří, její stavy nejsou znormovány a nájemci honiteb na podměty státní správy dostatečně nereflektují. Zároveň se oba shodli, že je možné napomoci ke zlepšení situace znovuzavedením oblastí chovů a ukotvení v legislativě.

Další zajímavý příspěvek s názvem Vliv mezidruhových interakcí jelena siky a jelena evropského v Doupovských horách přednesl Ing. Zdeněk Macháček vedoucí LS Valeč. Uvedl, že se na území Doupovských hor vyskytují silné populace siky a jelena evropského, které zde využívají biotopy umožňující dobrou prosperitu a růst populací. Jsou to ideální plochy pro studium populací zvěře a vzájemných vazeb. Vzájemná interakce obou druhů je zde velmi silná a je možné pozorovat jak jedince s fenotypovými znaky obou druhů jelenů tak i změny v typickém chování obou druhů. Se stále se navyšující plochou území zarůstající křovinami se síčí zvěř redukuje hůř a stavy se nedaří snižovat. Ostatní zvěř je poté vytlačována do okrajových částí honitby. Síčí zvěř je stále přizpůsobivější, proto je nutné studovat její chování a uzpůsobit tomu myslivecké hospodaření.

Ing. Stanislav Dvořák z VLS ČR, s. p., divize Karlovy Vary, RNDr. Jan Matějů, Ph.D. z Muzea v Karlových Varech a Ing. Vojtěch Barták, Ph.D. z Fakulty životního prostředí, ČZU v Praze provádí pět let sledování siky japonského (*Cervus nippon nippon*) v Doupovských horách. Telemetrické sledování siky japonského začalo v roce 2009 a stále probíhá v honitbě Hradiště, která se nachází na území vojenského výcvikového prostoru Hradiště. Hospodaří zde VLS ČR, s. p., divize Karlovy Vary. Je prováděna analýza životních zvyklostí siky a sledují se převážně jeho domovské okrsky. Ve srovnání s ostatními publikovanými údaji bylo zjištěno, že domovské okrsky sledovaných jelenů patří mezi vůbec největší známé domovské okrsky jak v jejich původní domovině, tak i na místech kam byli introdukovaní. Dále je zkoumána sezonní a denní aktivita jelenů sika. Výsledky ukazují, že jsou jeleni neaktivnější v podvečer a za soumraku.

Poslední příspěvek byl věnován Internetovému portálu Zvěř online, který představil Ing. Jan Jarolímek. Vysvětlil jak s portálem na internetové stránce <http://zver.agris.cz> pracovat. Internetový portál nám umožňuje zpracovávat a vizualizovat data o pohybu siky a jelena evropského v Doupovských horách, které složí k vyhodnocení jeho prostorové aktivity. Datovou základnu pro analýzu a zpracování tvoří rozsáhlé soubory dat získaných na základě spolupráce Fakulty lesnické a dřevařské ČZU v Praze s VLS ČR, s. p.

Závěrečné shrnutí provedl organizační garant semináře Ing. Zdeněk Machá-

ček. Poděkoval účastníkům za pozornost, množství podmětných dotazů a hojnou účast (98 registrovaných účastníků). Celkové stavy siky v republice neustále rostou a legislativa není nastavena tak aby podpořila státní správu v redukci tohoto introdukovaného druhu. Trend od minulého semináře konaného v roce 2012 je jednoznačný, stavy siky neustále rostou a roste tlak siky na prostředí i ostatní druhy spárkaté zvěře. Rozšiřuje se i areál tohoto druhu a tím i potenciál hybridizace s jelenem evropským. Při zachování tohoto trendu se zvěř bude rozšiřovat neustále rychleji. Závěrem bylo konstatováno, že tento jev je sice nežádoucí, avšak při současném stavu legislativy a přístupu nájemců honiteb nevyhnutelný. Nezbyvá než se zabývat nastavením funkčního managementu siky tak, aby nevznikaly nadměrné škody a šíření siky bylo ovlivňováno s ohledem na původní druhy spárkaté zvěře.

Po závěrečném slovu a troubení se přesunuli účastníci semináře do areálu myslivecké střílnice VLS v Lučinách, aby shlédli již připravenou výstavu trofejí ulovených v honitbě Hradiště v sezóně 2013 / 2014. Výstavou prováděli ředitel divize Ing. Milan Suk, Ph.D. a myslivecký referent divize Karlovy Vary Ing. Karel Schwamberger. Myslivecký referent seznámil zúčastněné s odlovem a kvalitou trofejí a pohovořil o stavu a vývoji myslivosti v honitbě Hradiště.

Kristýna Adámková

Autor fotografií:

prof. Ing. Jaroslav Červený, CSc.

REVITALIZAČNÍ ZÁSAH

NA SLAVKOVSKÉM RAŠELINIŠTI VE VVP LIBAVÁ

Slavkovské rašeliniště, maloplošná lokalita (cca 3 ha) se nachází cca 1 km západně od obce Slavkov ve VVP Libavá. Střed lokality určují souřadnice v systému WGS-84: N49°34' 16,5" E17°33' 32,2". Rašeliniště leží v nadmořské výšce 615 m a geomorfologicky do podcelku Oderské vrchy. Původně se jedná o umělý, lidskou činností provedený zásah do tohoto území v podobě extenzivní těžby rašeliny. Dřívější odlesnění tohoto prostoru, resp. dvou ploch odděleným vzrostlým lesním porostem, je patrné i v současnosti. Po ukončení těžby rašeliny zde zůstal různým způsobem deformovaný terén s řadou hlubších prohlubní, odvodňovacích příkopů a stojatých vod obklopený zatravněnými plochami (převažuje *Molinia caerulea*) s pestrým mozaikovitým náletem různých dřevin. Toto atraktivní a ve zdejší krajině ojedinělé stanoviště se v průběhu přirozené sukcese stalo místem výskytu řady vzácných a chráněných druhů rostlin i živočichů. Postup stárnutí lokality přirozenou sukcesí ovšem postoupil v posledních letech do úrovně, kdy se

většina ekologických parametrů zhoršovala a druhová pestrost se oproti původnímu maximu nezadržitelně snižovala. Tento přirozený proces stárnutí plošně malých mokřadních ekosystémů doprovází především zazemňování původních tůní, postup náletových dřevin do původně bezlesého prostoru a zastínění většiny plochy vzrůstajícím okolním lesním porostem. Působení těchto negativních faktorů mělo za následek předčasné vysychání původních tůní, které ještě každoročně urychlovala zvýšená respirace vzrostlých bříz, olší a dalších dřevin rostoucích přímo v prostoru obou částí rašeliniště.

Vzhledem k jedinečnosti tohoto maloplošného území, a to zvláště v kontextu s nedostatkem obdobných lokalit tohoto charakteru v širokém okolí, bylo z různých, ale především z důvodů ochrany druhové pestrosti a ekologické stability této krajiny, nezbytně nutné přistoupit k řešení, které by na lokalitě vylepšilo základní ekologické parametry a nastolilo vhodné podmínky pro další přežívání

a rozvoj řady chráněných a ohrožených druhů, které se zde v nedávné minulosti vyskytovaly a v malé míře přežily i do současnosti.

Z botanického monitoringu (HRADÍLEK, BLAHUT 2013) vyplynulo, že se na rašeliništi vyskytuje 65 druhů mechorostů, z nichž mezi silně ohrožené patří druh *Warnstorfia pseudostraminea* a mezi ohrožené druh *Callicladium haldanianum*, dalších 5 druhů je zařazeno mezi druhy vyžadující pozornost (KUČERA et al. 2012). Dále zde byl zaznamenán výskyt celkem 77 taxonů cévnatých rostlin, z nichž fyto geograficky jsou nejzajímavější suchopýr pochvatý (*Eriophorum vaginatum*) a vlochyně (*Vaccinium uliginosum*). Několik dalších druhů patří mezi řidce se vyskytující, při čemž např. bublinatka *Utricularia australis* je na slavkovském rašeliništi velmi hojná.

Z dlouholetého monitoringu obratlovců, prováděném autorem v letech od

r. 1995 a zaměřených především na skupinu obojživelníků a plazů, jednoznačně vyplynul sestupný trend v populačních hustotách většiny druhů, jejichž výskyt zde byl potvrzen: čolek obecný (*Triturus vulgaris*), ropucha obecná (*Bufo bufo*), rosnička zelená (*Hyla arborea*) a skokan štíhlý (*Rana dalmatina*). Pouze populace skokana hnědého (*Rana temporaria*) vykazuje stabilnější hodnoty, i když došlo v několika posledních letech (zvláště 2009, 2011) k předčasnému vyschnutí většiny tůní a úspěšné rozmnožování všech druhů obojživelníků včetně skokana hnědého tak bylo znemožněno. Současně zde byl zaznamenáván pokles početnosti u slepýše obecného (*Anguis fragilis*) i u užovky obojkové (*Natrix natrix*).

Hlavním cílem revitalizačního projektu obnovy slavkovského rašeliníště bylo opětovné vytvoření optimálních podmínek pro další rozvoj všech chráněných a ohrožených druhů rostlin a živočichů, kteří se zde dosud vyskytují. Podstata technického řešení spočívala prakticky v „omlazení“ celého zájmového území, což v praxi představuje především vyčištění a prohloubení starých tůní, vymýcení náletových dřevin a odstranění některých vzrostlých stromů z lesního porostu lemující lokalitu z jižní strany. Současně jsme si stanovili hlavní a zcela pochopitelnou podmínku – aby technický zásah zachoval v nedotčeném stavu nejen několik stanovišť těch nejvýznamnějších druhů, které zde ještě přežívají, ale také z důvodu estetické hodnoty této lokality. Proto zůstala nejatraktivnější část kolem největší staré tůně v severozápadním cípu rašeliníště bez zásahu.

Pro zemní úpravy v mokřadních terénech jsou nejvhodnější zimní měsíce, které přežívají obojživelníci a plazi v anabíóze a pravděpodobnost, že dojde k jejich usmrcení je menší než během aktivní sezóny. Na zmrzlém mokřadním terénu se také mnohem lépe pohybuje technika. Pro eliminaci nebo zmenšení negativního působení techniky na lokalitě je nezbytná průběžná přítomnost biologického dozoru, který operativně řeší s bagristou veškeré práce bagru. Práce na slavkovském rašeliníšti začaly ve třetí lednové dekádě, kdy využily v plné míře krátkého mrazivého období a byly ukončeny v polovině února.

Ve východní části lokality byly vybagrovány tři nové tůně o max. ploše 30 m² a další tři původní byly obnoveny. V západní části bylo vytvořeno 5 nových tůní a další tři byly vyčištěny. Hloubka bagrovaných tůní nepřekročila jeden metr a sklon břehů je různý od plochých pláží až po kolmé partie. Tvar hloubených tůní je proměnlivý a respektuje původní charakter.

Průběh všech etap terénních prací byl fotograficky a videozáznamem dokumentován, při čemž první etapa dokumentace proběhla před započtím terénních úprav. Tyto materiály mohou být využívány jednak v následném sledování a vyhodnocení tohoto revitalizačního projektu v několikaletém odstupu nebo pro potřebu realizace dalších revitalizačních akcí v rámci VVP Libavá.

Z hlediska odborného posouzení úspěšnosti realizovaného projektu bude

vhodné započít již v následující sezóně r. 2015 systematický základní botanický a zoologický monitoring. Teprve až z těchto výsledků získaných v delším časovém období může být revitalizační zásah objektivně zhodnocen. Již v současnosti je však možné hodnotit tento veskrze ochránářský počín vysoce kladně, zvláště proto, že idea zachránit zanikající jedinečnou lokalitu nevznikla v kancelářích státní ochrany přírody, ale přirozeně vyplynula z dlouhodobé spolupráce lesníků s muzejním zoologem.

*RNDr. Miroslav Šebela, CSc
vedoucí zoologického odd.
Moravské zemské muzeum, Brno*

Hrad Křivoklát, foto: Ing. Vladislav Seidl

Velkoplošná zvlášť

chráněná území u VLS ČR, s. p.

III. ČÁST – CHKO KŘIVOKLÁTSKO

Chráněná krajinná oblast Křivoklátsko (CHKO Křivoklátsko) byla vyhlášena výnosem Ministerstva kultury České socialistické republiky č. j. 21972/1978 ze dne 24. listopadu 1978, o zřízení CHKO „Křivoklátsko“ rozprostírající se ve Středočeském kraji na území okresů Beroun, Kladno a Rakovník, v Západočeském kraji na území okresů Plzeň-sever a Rokycany na ploše 628 km² a sídlí ve Zbečně. Ještě o rok dříve, a to 1. března 1977 byla organizací UNESCO tato oblast vyhlášena biosférickou rezervací v rámci programu Man and Biosphere (Člověk a biosféra) a též byla oblast Křivoklátska nařízením vlády ČSR č. 40/1978 Sb., ze dne 19. dubna 1978 vyhlášena chráněnou oblastí přirozené akumulace vod. Posláním

CHKO Křivoklátsko je ochrana všech hodnot její krajiny, jejího vzhledu a jejích typických znaků i přírodních zdrojů a vytváření vyváženého životního prostředí. K typickým znakům krajiny náleží zejména její povrchové utváření, včetně vodních toků a ploch, její vegetační kryt a volně žijící živočišstvo, rozložení a využití lesního a zemědělského půdního fondu a ve vztahu k ní také rozmístění a urbanistická skladba sídliště, architektonické stavby a místní zástavba lidového rázu. Nejvyšším vrcholem CHKO Křivoklátsko je vrch Těchovín (616 m n. m.) a nejnižší položeným místem je tok řeky Berounky se 223 m n. m. CHKO Křivoklátsko leží na geomorfologickém celku Křivoklátské vrchoviny a též i v severním cípu Plaské

pahorkatiny. Značná je též lesnatost oblasti, která dosahuje 70 %.

Lesnícky zasahuje do přírodní lesní oblasti (PLO) č. 8 – Křivoklátsko a Český les. Na našich pozemcích je CHKO vyhlášena u lesní správy Nouzov u divize Hořovice a to na části o výměře 1 803 ha. Orgánem ochrany přírody (OOP) je zde pro VLS ČR, s. p. MŽP ČR, respektive jeho odbor výkonu státní správy. Hlavním ohrožujícím faktorem je značný turistický a rekreační ruch způsobený blízkostí Prahy.

Mimo činností zakázaných v I. zóně, v I. i II. zóně ochrany přírody či na celém území CHKO dle základních ochranných podmínek daných v § 26

zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění (dále jen „zákon“) jsou ještě další činnosti (bližší ochranné podmínky), ke kterým je nutné mít souhlas věcně a místně příslušného OOP a pro CHKO Křivoklátsko to jsou:

- provádění archeologických výkopů,
- provádění staveb a stavebních prací všeho druhu, včetně demolice,
- umísťování tábořišť, zřizování stanových rekreačních táborů, autocampingů a jiných rekreačních nebo sportovních zařízení a pořádání sportovních akcí,
- umísťování skládek odpadů mimo již dříve k tomu určených míst, nebo o zavážení lomů či pískoven,
- umísťování informačních, reklamních a jiných podobných zařízení,
- užívání lesních nebo zemědělských pozemků k jiným účelům,
- změnu hranic lesního a zemědělského půdního fondu, odnímání pozemků lesnímu nebo zemědělskému hospodářství a zalesňování nelesních půd,

V rámci Soustavy NATURA 2000 je zde vyhlášena ptačí oblast (PO) Křivoklátsko a 16 evropsky významných lokalit (EVL) a to: EVL Kohoutov (CZ0320053), EVL Lánská obora (CZ0214008), EVL Vůznice (CZ0214015), EVL Prameny Klíčavy (CZ0214045), EVL Jabůrek (CZ0213790), EVL Čertova skála (CZ0210704), EVL Pustá seč (CZ0210023), EVL Na Babě (CZ0213065), EVL Skočová – pískovna (CZ0213512), EVL Rakovník – za koupalištěm (CZ0213063), EVL V Hlinišťatech (CZ0213822), EVL Stříbrný luh (CZ0210708), EVL Stroupínský potok (CZ0214039), EVL Týřov – Oupořský potok (CZ0214011), EVL Křivoklát – hrad (CZ0213610) a EVL Točnick – hrad (CZ0231628), které nezasahují na pozemky, k nimž mají VLS ČR, s. p. právo hospodařit.

Ptačí oblast Křivoklátsko (CZ0211001) byla vyhlášena na území o rozloze 31 932 ha nařízením vlády ČR č. 684/2004 Sb. v okresech Beroun, Kladno a Rakovník ve Středocheském kraji a v okrese Rokycany v Pl-

zeňském kraji a předmětem ochrany jsou zde populace včelojeda lesního (*Pernis apivorus*), výra velkého (*Bubo bubo*), kulíška nejmenšího (*Glaucidium passerinum*), ledňáčka říčního (*Alcedo atthis*), žluny šedé (*Picus canus*), strakapouda prostředního (*Dendrocopos medius*), lejska malého (*Ficedula parva*) a lejska bělokrkého (*Ficedula albicollis*) a jejich biotopy. Nadmořská výška ve vyhlášené ptačí oblasti (PO) se pohybuje od 222 do 616 metrů nad mořem. PO Křivoklátsko pokrývá značnou část Chráněné krajinné oblasti i Biosférické rezervace Křivoklátsko a jejím středem protéká meandrující řeka Berounka. PO Křivoklátsko zasahuje 461 ha u LS Nouzov divize Hořovice.

Dále je na území CHKO Křivoklátsko vyhlášeno velké množství zvláště chráněných území (ZCHÚ) - 26, z toho 4 národní přírodní rezervace (NPR) – Týřov, NPR Velká Pleš, NPR Vůznice a NPR Kohoutov a 16 přírodních rezervací a 6 přírodních památek.

MŽP ČR též v této oblasti neustále usiluje o vyhlášení pátého národního parku (dále jen „NP“) v České republice. VLS ČR, s. p. byly v roce 2010 opomenuty, a to v rozporu s § 40 odst. 3 zákona, kdy nám nebylo zasláno písemné oznámení návrhu na vyhlášení NP Křivoklátsko. Lesy ČR, s. p., Česká lesnická společnost a Lesní a rybniční správa Jerome Colloreda-Mansfelda 13. ledna 2010 na ploše 16 994 ha vyhlásily první Lesnický park v ČR – „Křivoklátsko“ s heslem: „Území pro přírodu i pro lidi“. Obecné standardy pro lesnické parky schválilo Ministerstvo zemědělství ČR.

V příštím čísle bych Vás rád seznámil s nově vyhlášenou CHKO Kokořínsko – Máchův kraj, která zasahuje na většinu pozemků lesní správy Břehyně u divize Mimoň.

Text: Ing. Vladislav Seidl
– ekolog ŘSP VLS ČR

Ledňáček říční, foto: Lukáš Kovár

LS Nouzov v CHKO Křivoklátsko, foto: Ing. Vladislav Seidl

Výr velký, foto: Lukáš Kovár

Výr velký - mládě, foto: Lukáš Kovár

Lesmistr Vojtěch Dyk I.

V následujícím článku bych se chtěl věnovat osobě lesmistra Vojtěcha Dyka, který na sklonku života sepsal své „Paměti“, poměrně podrobné a rozsáhlé. Byly psané německy, kurentem (čili švabachem) a přeložit je se podařilo teprve nedávno. Právě díky jejich podrobnosti si můžeme udělat dobrou představu, jak to ve své době chodilo na velkostatkách, patřících šlechtě. K tomu je potřeba z „Pamětí“ použít citace, a to je nad možností jednoho článku. Proto bych lesmistra Dyka rád nechal hovořit ještě v příštím čísle našeho časopisu. V této části uvedu jeho hlavní osobní údaje a historické souvislosti.

Za poskytnutí materiálů pro tento článek bych chtěl poděkovat panu Petru Dvořákoví ze Správy lesních školek VLS, dále překladateli panu Jaroslavu Zavadilovi a hlavně potomkům pana Dyka Ing. Václavu Hubičkovi a Dr. Janě Šindlářové, díky kterým byly „Paměti lesmistra Dyka“

oživeny... Dodávám, že se jedná o rodinné paměti, které dosud nebyly nikde publikovány.

Vojtěch Dyk se narodil 10.6.1843 v Nemilkově na Klatovsku, rodina se však záhy přestěhovala do dvora Žíkova (nad Berounkou u Liblína). Po absolvování plzeňské reálky nastoupil do lesní praxe dne 1.11.1858 v Bikově. V letech 1860-62 absolvoval Vyšší lesnický ústav v Bělé pod Bezdězem a hned poté byl vyzván, aby se představil u ředitele panství Čemíny (Plzeň-sever), kde bylo místo lesního asistenta. (Majitelem panství Čemíny byl tehdy průmyslník Johann Anton Freiherr von Starck). K 1.4.1867 byl pan Dyk jmenován nadlesním pro statky Čemíny a Štěnovice. V r.1870 se oženil a záhy přišly i děti. V r. 1876 dostal p.Dyk nabídku na místo lesmistra u hraběte Veitha v Černovicích u Tábora. Tady sloužil šestým rokem, když na jaře 1882 byl vyzván představit se knížeti von Hanau a byl pak přijat na místo lesmistra na jeho hořovické panství. Zde pak strávil Vojtěch Dyk největší část svého života.

Tehdejší hořovické panství bylo významným majetkem na Podbrdsku a rozkládalo se od samotných Hořovic až po centrální Brdy, tedy z větší části na území dnešní divize VLS Hořovice (současný celý LHC Jince a část LHC Obecnice a Strašice, kromě toho LČR s.p., LZ Konopiště). Výměra lesní půdy činila 9788 ha a kromě ní patřilo k velkostatku množství zemědělské půdy, nemovitostí a průmyslových podniků v čele s komárovskými doly a hutěmi. Centrem panství byl honosný hořovický zámek jako panské sídlo a tzv. „Starý zámek“ jako sídlo administrativní (po vzniku dělostřelecké střelnice až do r. 2009 též sídlo vojenských lesů).

Něco málo z historie panství: r. 1852 kupuje hořovické panství od Vrbnů hessenský kurfiřt Friedrich Wilhelm I., kníže z Hanau. Byl to

vládce samostatného státu Hesensko – Kasselského. Jeho velkým vzorem byl rakouský císař František Josef I., s nímž navázal diplomatické styky a žádal ho o pomoc proti agresivnímu Prusku. V roce 1850 zvítězili Friedrichovi spojenci Rakousko a Bavorsko u Brozzelu v bitvě s Prusy a kurfiřt se ocitl na vrcholu moci. Tehdy poznal rakouského plukovníka Dominika hraběte z Vrbna, s kterým domluvil oboustranně výhodné odkoupení hořovického panství. Roku 1866 došlo k prusko-rakouské válce, ve které Prusko vyhrálo. Kurfiřt byl donucen k rezignaci a odebral se do emigrace – do svých Hořovic. Zemřel zde dne 6.1.1875. Po něm zdědil hořovické panství jeho syn Moritz von Hanau (nar. 1834, zemřel v Hořovicích 24.3.1889) a po jeho smrti získává hořovické panství jeho bratr - Wilhelm von Hanau (1836 – 1902). Dne 15.12.1927 prodává Heinrich hrabě Schaumburg von Hanau (1900 – 1971) podstatnou, „brdskou“ část hořovického velkostatku čs. státu pro účel zřízení dělostřelecké střelnice. V r. 1945 na základě Benešových dekretů byl velkostatek Hořovice zkonfiskován.

Vojtěch Dyk tedy nastupuje ve svých 39 letech do vrcholné lesnické funkce na velkostatku. Kníže Moritz je s ním velmi spokojen. Nechme tedy nyní hovořit lesmistra Dyka z doby jeho působení v Hořovicích u knížete Moritze von Hanau. Byla to zřejmě nejlepší léta pana Dyka...

„Při prvním představení se, Jeho Jasnost kníže von Hanau prohlásil, že sice má ke mně ihned plnou důvěru, ale že také z principiálních zásad si při novém nastoupení ponechává před definitivním ustavením jeden rok. Z mé strany to nebyla překážka a zcela odhodlaně jsem Jeho Jasnosti prohlásil, že bych okamžitě přijmutí definitivy musel považovat za nepřijatelné, protože bych nechtěl důvěru knížete ztratit či nemohl zce-

la požívat a mít. Opatrný ke mně nebyl. Toto mé vyjádření se knížeti zřejmě docela líbilo. Celkový zápis ze 17. dubna 1882 zaznamenal můj příjem: 2000 zl. čistého platu (4000 korun) 800 zl. služební výdaje (1600 korun) 25 prostorových metrů měkkého paliva 25 prostorových metrů kuláče měkké byt včetně zahrady a služební povoz na služební cesty; vedle naturalii také zabezpečení pro dva koně s povinností služební povoz udržovat...

... Les byl se zřetelem k jeho zásobám dřeva a stavu věkových tříd v dobrém stavu. Pěstební práce ale byly silně zpožděné, takže jsem musel ihned zasáhnout s velkou pílí, vytrvalostí a tak říkajíc se železnou pěstí, aby se ještě dosáhlo to, co se vůbec ještě dosáhnout dalo. Také tady jsem musel překonávat mnohokrát předsudky a mnohý pasivní postoj personálu. Než podařilo se mně pořádek zavést. Práce taková byla nemyslitelná, protože nejmenší samotný materiál byl přeměňován na dřevěné uhlí a dobře zpeněžen ve vlastních železárnách v Komárově. Nebyla to ale žádná malá starost pro mne zajistit ročně pro železárnou potřebu 2400 kubíků dřevěného uhlí. K tomu bylo nutně zapotřebí použít okolo 50000 prostorových metrů nejdrobnějšího palivového dřeva. Ke všemu bylo částečně také užito menší množství palivového sortimentu. Zbytek, tj. rozhodný díl, byl kryt nákupem ve Zbirově a Rožmitále...

... Knižte velice přál myslivosti, sám ovšem dobrý střelec nebyl, ale ani vášnivým lovcem nebyl. Byla tady jedna obora pro vysokou a jedna pro daňčí zvěř - Krejčovka. Krajinou byly obě obory krásné, jako obory pro zvěř přesto založené chybně. Všude a trvale nedostatek...

... Velké polní hony, pokud jsem na nich nemusel střílet, řídil jsem na koni. V oborách se konal lov pravidelně jen jednou za rok. Ostatní odstřel jsem ponejvíce musel obstarat sám. Hosty jsem zvat nesměl. Panské hony bývaly obvykle zahájené v obo-

ře Hubertským honem 3. listopadu. K šoulačce jsem v r. 1882 knížete nepohnul. To se mi podařilo až později. Vrcholem honů býval hon na bažanty v Dražovce a Tihavě. Tyto bývaly skutečně nádherné a vždycky tvořily konec panských honů...

... Po každé vyčerpávající práci, která tu a tam se vyskytla, vždy se kníže snažil učinit mi nějaké potěšení, v tom či onom směru, který by mi byl milý. Byl znalcem lidí ve všech směrech. Začátkem října 1882 mi řekl: „Jděte si dneska střílet jelena, poslední čas jste hodně pracoval“...

... V časném létu 1885 se konaly říšské manévry u Zbirova, Rokycan a Plzně. Měl jsem proto mnoho co zařizovat - přípravy k manévrum, příchod, ubytování generálů, důstojníků, mužstva a koní dávaly skutečně zabrat. Vedení okresu a obce se ke mně obracely s tolika prosbami a žádostmi, kolik jen bylo možno. Než mnohé dny bylo nutné ubytování tak velké, že u mne museli bydlet 2 důstojníci a snad 15 důstojníků se u nás stravovalo. K přijetí jeho majestátu císaře Jela Jeho Jasnost na Zbiroh. Tam tehdejší majitel zámku Kranz i okresní komisař Toupalík knížete přemlouvali představit se Jeho Majestátu. Lesní personál a tamější pracovníci byli – s hudbou – vystrojeni v plném gala na Zbirožském nádraží k přijetí Jeho Majestátu...

... Nároky náhrad škod zvěří od malorolníků už byly tak přehnané, že katastrofa v případě nějaké mizérie nebyla vyloučená. Po dlouhém vzpírání se kníže povolil můj návrh na souhlas pachtu honitby stávajícímu spolku - obce Rpety, Křešín, Rejkovice, Ohrazenice, Velcí, Běřín, Tlustice, Cheznovice, Běštín. V r. 1885 dělala náhrada škod zvěří 14000 zl. (28000 korun) a nastávalo největší nebezpečí, že částka bude čím dál více stoupat. To bylo s jistotou vidět v obcích Křešín a Ohrazenice již na jaře 1885. Dosud než nastanou obtíže jsme vyžádali úřední posouzení špatného stavu osetých polí, aby to později nemohlo být přičítáno na

konto škod zvěří. Komisionelní zjištění neproběhlo bez obtíží, protože majitelé pozemků nechtěli zpočátku - právě z tohoto důvodu - povolit přístup. Úředně pověřený soudní komisař k.a.k. soudní adjunkt Sedláček je přesto k obchůzkám přiměl. Na tomto základě bylo pro mne možné s lidmi se po dobrém dohodnout a náhrady škod na rok 1886 vyřešit. K 31. lednu 1886 naše smlouvy o námě končily. Ti lidé vůbec nechtěli věřit, že se kníže honitby vzdá. Jednotlivě i všeobecně na mne sváděli věc a předpovídali, že mne ještě kníže propustí, protože bez této honitby tady nemůže být. Než to se nestalo...

... Náklady na oboru pro vysokou zvěř byly veliké. Knižte za svoji osobu už z nich měl málo potěšení. A odstřel jsem ponejvíce musel obstarávat sám. Tak jsem navrhl otevření obory. Můj návrh byl povolen a počet vysoké zvěře až na málo kusů byl odstřílen. Obora samotná byla zjara 1889 otevřena úplně a plot zpracován na dřevěné uhlí. Obora na daňky a černou zvěř byla nadále ponechána...

... V r. 1886/87 jsem v blízkosti vrchu Brda objevil v revíru Velcí ložisko kaolinu. Domníval jsem se sice již dříve, že kaolin by se zde měl nalézat, potom co na jižním svahu kopce Brda v revíru panství Hluboš už provoz s dobýváním kaolinové suroviny byl. Přesto jsem s výstavbou vyčkával, tedy s těžbou tohoto ložiska, abych tak mohl s naší kaolinovou surovinou pokrývat potřebu Příbramské stříbrné hutě, protože tam tento materiál platili velice dobře....

... V roce 1888 po jednom vyčerpávajícím pracovním období jsem byl opět poslán ven a kníže mi řekl, že v lese smím zůstat tak dlouho, dokud nestřelím pěkného jelena. 13. srpna 1888 jsem vyjel časně do revíru Reserva a usadil, jak jsem to vždy měl rád. Potkal jsem starého lesního adjunkta Fabera. Na moji otázku, zda jeleni už jsou venku v pohybu, dostal jsem odpověď, že ještě ne. Šli jsme dál, setkali se s revírníkem Paďourem a krátce nato dobře stavěný

kus jelena je na cestě. Lesní adjunkt Faber ale řekl: „Prosím milostpane to tady nebylo, když jsem šel dolů!“ Přátelsky jsem zkusil revírníka Paďou- ra a adjunkta Fabera, aby mi jelena natlačili - a zůstal jsem v blízkosti místa objevení stát v dobrém krytu. Leč byla veliká, obchůzka dlouhá, tak jsem byl pěkně dlouho na místě, než vůbec nahánka mohla začít. Za krásného slunečního svitu uviděl jsem najednou svižně přibíhat jelena k jistému místu přechodu. Na asi 50 – 60 m jsem střílel. Jelen udělal několik výskoků a složil se konečně tak, že nebyl ve vysoké trávě a vřesu vidět. Ven probleskovalo jen parozí. Ve slunci to klamalo, domníval jsem se, že jelen toho nosí víc, byl to ale jen samotný osmerák. Můj výlet byl proto krátký. Byl jsem už brzy večer téhož dne zpátky doma. Večer diner a já dostal pozvání, abych přinesl grundle a po diner jsem musel Jeho Jasnosti grundle ukázat. Tento k mému překvapení je zastrčil do kapsy u vesty a pak se hrály taroky. Při mém odchodu domů ale mi kníže řekl, aniž by to ostatní pánové zpozorovali, že ty grundle opět uvidím. Jeho Výsost je v Paříži nechala zasadit a dal mi je pak ve sponě s věnováním, kterou až dodnes rád nosím. Parozí tohoto dobrého osmeráka jsem dostal pak k Vánocům jako dárek...

...V posledních létech byl kníže v Paříži méně. Naproti tomu měl častější pobyt ve Vídni. Zůstával také delší čas v Hořovicích, víc než to bývalo obvyklé. To jsem téměř denně byl zván k večeři (diner), velmi často sám a tu mi kníže v důvěrném tónu vypravoval o své minulosti, o svých dětských letech a občas i o budoucnosti. Když jsem býval pozvaný, tak pravidelně kolem 10 hod. večer kníže mne propouštěl se slovy:

„ Dobrou noc, pane vrchní lesmi- str, máte ráno zase mnoho práce.“...

... V roce 1888 mi bylo uděleno nejvyšší vyznamenání. Obdržel jsem tehdy zlatý záslužný kříž s korunou. Dle přání Jeho Jasnosti knížete uspořádala mi správa statku, lesní úřad, pan děkan Dr. Müller a MUDr. Bi-

ssel na radnici banket. Pan děkan mne v úvodu v projevu vyzdvihoval a chválil. Předání záslužného kříže se stalo v mé kanceláři panem k.a.k. okresním hejtmanem Eckertem za přítomnosti úřednictva panství po příslušném projevu....

... V r. 1888 byl s firmou Grim&Böckling ve Cvikově v Sasku uzavřen obchod se dřevem na roky 1888/89, 1889/90 a 1890/91 na dodávku dlouhého dřeva v množství 20 000 – 24 000 m³ proti odpovídajícímu zaplacení při ukončení dodávky. Sám jsem byl proti podobnému závazku, protože jsem musel mít na vědomí, že vzhledem k tehdejší situaci na trhu se dřevem, která stále byla pod vlivem německého cla, brzy stoupne cena (ve skutečnosti také značné zlepšení cen brzo nastalo). Než můj postoj se tehdy neprosadil. Dostal jsem z Mnichova rozkaz ihned dohodnuté na 3 roky uzavřít...

... Během r. 1886/87 si kníže často naříkal na svůj zdravotní stav. Ze strany lékařů mu bylo řečeno – víc pohybu venku a trochu víc námahy, gymnastiky atd. - Kníže chtěl tuto radu vědomě následovat a rozhodl se zkusit to s porážením a štípáním dřeva. Jeho společnice Mademoiselle Hortensie Nicot z Paříže byla jako partner při této práci opravdu obratná. Nechal jsem připravit slabou probírku, koupil lehkou obloukovou pilu a porážení za mého osobního dohledu v hájku Dražovka začalo. Ponejvíc se porážely jen břízy, aby se tak předešlo možným nahodilostem, ke kterým by při práci s dřevem u srdce mohlo dojít. Tu a tam kníže nosil slabší kusy až k aleji. Opakovaně říkal: „To je skutečně těžká práce, kterou dřevaři dělají, ti si svoji odměnu skutečně zaslouží“. Poté, v následujícím časném jaru a v létě jsme podnikali častější jízdy na koni, ponejvíce do revírů. Mnohdy to byly vydatné jízdy, hodně to bylo galopem. Jednou se tak takovým galopem jelo z Jinců až do Felbabky bez přerušení. A také se konaly vydatné pěší túry. Tak si vzpomínám, že jsem s knížetem musel jít hessenským parademaršem od Krejčovky až do Hořo-

vic. Byly to pěší štreky a měli jsme jich oba také dost, když jsme došli domů. Bylo to přinejmenším jeden a půl hodiny. Vůz za námi jel prázdný...

... O vánocích 1888 byl v Hořovicích jeho Excelence státní ministr Marqués von Bacquehem a odjel druhého svátečního dne 26.12., po malém honu na divoké králíky, do Vídně. Byly to poslední Vánoce, které kníže Moritz ještě prožil. Hned po vánocích se symptomy nemoci projevy, než kníže se ještě dost pohyboval venku. Dne 6. ledna 1889 odpoledne jsem měl cosi na práci ve Rpetech. Když jsem přišel na zámecký dvůr (starého zámku), kníže mne už očekával, aby si se mnou udělal procházku. Šli jsme pěšky až na Rpety, byl při tom i sluha Schubert. Ze Rpet kníže chtěl jít sám domů, na levé ruce mi ukazoval červené skvrny, třásl se také a trval na tom, že chce domů sám. Podařilo se mi přimět ho k tomu, že jsem ho umístil do povozu a že tento můj povoz, který jel prázdný za námi, ho dopraví domů. Nohy zabalené do deky a smějíce se jel domů. Kdo tehdy mohl tušit, že to byla pro knížete poslední jízda v životě....

... Zbývající odstřel vysoké v ponechané oboře Krejčovka se měl ukončit v lednu 1889 a tak byla častěji nahánka. Já sám jsem měl smůlu, na 6 nahánkách jsem vůbec nepřišel k ráně. Poslední jsem naplánoval na 31. ledna 1889, té jsem se chtěl ještě také zúčastnit. Také v tomto dni jsem neměl žádné štěstí. Při poslední nahánce na Hřebenu jsem zcela mrzutý šel vpřed, abych došel k povozu. Ten ale zůstal stát v údolí. Zcela nahoře na obzoru vystoupil na dohled kus vysoké a zdržel se. Bylo to tak daleko, že jsem nedokázal rozeznat, zda je to jelen, parozí jsem vůbec nemohl rozeznat. Při mé správně mrzuté náladě jsem se přesto rozhodnul na tuto obrovskou vzdálenost střílet. Jelen se v ráně složil, aniž by se nějak pohnul. Zcela udiveně jsem zůstal stát a tu vidím revírníka Jiskru za sebou. Ten šel za mnou, aniž bych to zpozoroval. Když jsem mu ukázal

místo, kde se jelen složil, nechtěl tomu vůbec věřit. Byla to vzdálenost přibližně 300 – 350 kroků a přesná rána na komoru zařídila ostatní...

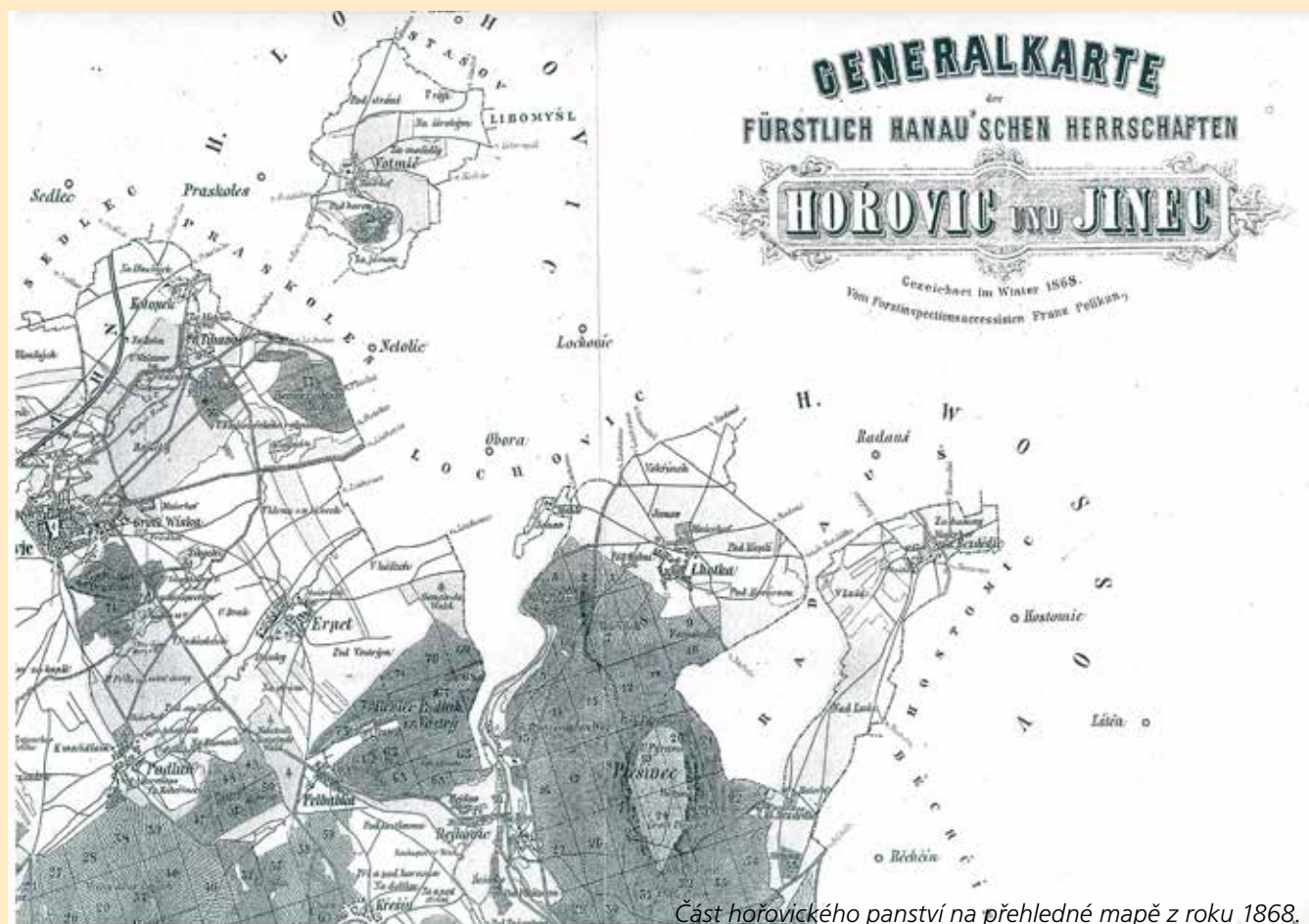
... Stav nemoci Jeho Jasnosti trval a v únoru byl na poradu lékařů pozván profesor Kahler z Prahy. Profesora Kahlera jsem doprovázel při jeho odjezdu k vlaku a tehdy mi tentýž řekl, že zdravotní stav knížete je velmi vážný. Jedno odpoledne nato jsem byl zavolán a tu mi kníže dal malý svazek klíčů. Označil mi, které patří k psacímu stolu a přihrádkám, právě tak krabici, kterou jsem musel podat. Kníže krabici otevřel, vzal uvnitř svázané dopisy, shrnul je dohromady s dalšími dopisy, ty mi pak předal s úkolem, abych je ihned spálil. To jsem v jeho nemocničním pokoji před jeho očima udělal a s dopisy, které byly v ostatních krabicích také. Druhé odpoledne se pájily stejně ostatní dopisy a k tomu byl určen sekretář správy Bückler. Kníže tento svůj neobvyklý úkol doprovodil slovy:

„Musím se o můj domov postarat“ - Musel jsem otevřít jednu kovovou krabici, na jednom větším balíčku dopisů ležel lístek napsaný jeho Jasností. Zněl: „Tyto dopisy se po mé smrti nečteny spálí“ ! Zavázal jsem se dál i v tomto směru. Následujícího dne se dostavila paní majorová Klehlová se slečnou Mici do Hořovic a za všech okolností chtěla ke knížeti pustit. Musel jsem tuto její žádost odmítnout. Přesto až do smrti knížete v Hořovicích zůstala. Stav knížete byl den ze dne beznadějnější, od 22. března už nemluvil vůbec, 23. března ležel v agonii. Dne 24. března odpoledne ve 4 hod 45 min (byl slunečný den) kníže, aniž by více promluvil, upadl do bezvědomí. Odešel zcela tiše bez viditelného smrtelného zápasu. Dr. Saovenauer le Chapelle vzal po několika minutách po posledním vydechnutí knížete zrcátko do ruky, přidržel ho před ústy v pokoji u zesnulého, ukázal nám pak zrcadlo a řekl: „Kníže je mrtvý“. Ztratil jsem mého šlechtetného knížete, který mi nebyl

vždy jen milostivým pánem, nýbrž i blahovolným přítelem, jehož jsem v tomto okamžiku navždy ztratil. Jeho odchod mne zasáhl a obzvlášť jsem ho litoval. Zachovám jeho památku a chci tento životní úsek uchovávat nepoškozený. **Mír a klid jeho popelu!**

Takto se rozloučil vrchní lesmistr Vojtěch Dyk se zemřelým majitelem panství knížetem Moritzem. Tím skončily nejlepší časy jeho profesního života. Jak se to vyvíjelo dál, nechme si na příště.

V Obecnici 9.4.2014
Ing. Václav Pernegr

Část hořovického panství na přehledné mapě z roku 1868.

Martin Pňáček při kácení

XXXI. MISTROVSTVÍ SVĚTA V PRÁCI S MOTOROVOU PILOU

Jindřich Fazekaš

Ve dnech 10. – 13. září 2014 proběhlo ve švýcarském městečku Brienz na pobřeží stejnojmenného jezera XXXI. mistrovství světa v práci s motorovou pilou.

Letošního mistrovství světa se zúčastnilo 27 týmů z 26 zemí světa. Domácí Švýcarsko mělo právo nominovat dva týmy, kdy se však pouze jeden započítával do oficiální klasifikace. Do dějiště mistrovství dorazil i jeden zámořský tým – Japonsko. Z tradičních evropských účastníků tentokrát chybělo Švédsko, Dánsko a Španělsko. V kategorii Profesionál soutěžilo 78 soutěžících a v kategorii Junior se utkalo 23 závodníků.

Českou republiku reprezentovali v kategorii Profesionál Jiří Anděl, Jiří Herzog a Martin Pňáček. V kategorii Junior (do 24 let) závodil za ČR

Jindřich Fazekaš, zaměstnanec VLS ČR, s p., divize Mimoň, lesní správa Břehyně.

Soutěžilo se v pěti tradičních disciplínách – kácení, výměna řetězu, kombinovaný řez, přesný řez a odvětvení.

První disciplína, kácení, probíhala, jak je již od roku 2008 tradicí (s výjimkou MS 2012 v Bělorusku, kde probíhala kácení v lesním porostu) na odvětvených kmenech uměle vsazených do země. Vzhledem k tomu, že směr kácení tak nebyl ovlivněn větvemi káceného nebo okolostojících stromů, byly výkony závodníků poměrně přesné a nezvykle vyrovnané. Hned čtyři soutěžící zakáceli pouhý 1 centimetr od kolíku a o jejich pořadí rozhodl čas, za který disciplínu absolvovali. Vítězem

disciplíny kácení se stal Philipp Amstutz ze Švýcarska, před Bělorusem Sergejem Škudrovem a Holanďanem Martijnem Meijerem. Nejlepším Čechem se stal třiatřicetiletý Martin Pňáček, který obsadil deváté místo s bodovým ohodnocením 655 bodů, tzn. že porazil strom pouhých 5 cm od kolíku a veškeré hodnoty měřené na pařezu (úhel záseku, hloubka záseku, převýšení hlavního řezu a šířka nedořezu) odpovídaly hodnotám stanoveným pravidly.

V disciplíně výměna řetězu byly k vidění výkony, které zdánlivě hraničí s lidskými možnostmi. Soutěžícím, který nejrychleji vyměnil řetěz motorové pily (včetně povinného otočení lišty o 180° kolem podélné osy) se stal reprezentant Maďarska Róbert Rittlinger s časem 8,70 s. Na dalších místech se umístili Yoan Caparros z Francie (8,80 s) a Urs Amstutz ze Švýcarska (8,90 s). Z české výpravy se nejlépe umístil Jiří Anděl na 20. místě a časem 11,80 s.

Třetí z disciplín, kombinovaný řez, přinesla úspěch českému týmu, i když očekávané medaile jsme se nedočkali. Junior, Jindřich Fazekaš, obsadil čtvrté místo pouhé tři body za vítězem disciplíny. Jiří Anděl skončil mezi profesionály na pěkném desátém místě. Vítězem se stal domácí Urs Amstutz, před Estoncem Taavi Ehrpaisem a Martijnem Meijerem z Nizozemska.

Přesný řez je disciplína, která rozhoduje o mnohém. Kvalitní výkon může závodníka „nakopnout“ před závěrečným paralelním odvětováním, ale zároveň může zhatit veškeré naděje v případě, že soutěžící při odřezávání kotouče poškodí řezem desku pod kmenem. Nepřijde tak pouze o 80 (v případě poškození jedné desky), resp. 160 (v případě poškození obou desek) trestných bodů, ale o šanci na jakékoliv kvalitní umístění. Českým závodníkům se naštěstí smůla v podobě poškození desky vyhnula. Nejlépe disciplínu

Jiří Anděl

Jindřich Fazekaš - čtvrtý v disciplíně kombinovaný řez

zvládl Martin Pňáček a umístil se na 18. místě. Zvítězil Ole Harald L. Kveseth z Norska, následován Holanďanem Martijnem Meijerem a Finem Jukkou Perämäkim.

Po vyhodnocení prvních čtyř disciplín a sestavení průběžného pořadí, byla v sobotu, 13. září zahájena poslední disciplína, odvětvování. K odvětvování nastupovali závodníci v opačném pořadí dosaženém po vyhodnocení průběžných výsledků.

Jak už bývá zvykem, odvětvování s celkovým pořadím, vždy řádně zamíchá. Průběžně vedoucí Nor Ole Harald L. Kveseth klesl na celkové 2. místo. Ještě hůře dopadli v průběžném pořadí druhý Nizozemec Martin Meijer, který se propadl absolutním pořadím až na celkové 8. místo a průběžně třetí Fin Jukka Perämäki, který klesl na celkové páté místo. Naopak vynikajícím výkonem při odvětvování se na absolutní vrchol vyhoupl Němec Uli Huber a na

třetí příčku se dostal Bělorus Sergej Škudrov. Mezi juniorskými závodníky se na velmi pěkné páté pozici umístil v odvětvování Jindřich Fazekaš.

Jakmile ztichly motorové pily a bylo vše jasné, kolegové německé reprezentace vyzdvihly na ramena nového mistra světa, Uli Hubera. Na pódiu mu sekundovali první vicemistr světa Ole Harald L. Kveseth a druhý vicemistr světa Sergej Škudrov. Čeští závodníci se umístili takto: nemladší a nejlepší z nich, Martin Pňáček, obsadil velmi slušné 28. místo, Jiří Anděl skončil na 47. a Jiří Herzog na 59. místě. Soutěž týmů opanovali Němci před Švýcarskem a Itálií. Český tým skončil v pořadí národů na šestnáctém místě z celkového počtu 26 družstev. V kategorii mladých závodníků do 24 let se mistrem světa stal Rakušan Matthias Morgestern před Slovákem Markem Lubásem a Maďarem Tamásem Répásem. Český junior Jindřich Fazekaš skončil ve své kategorii na celkovém 10. místě z 23 soutěžících.

Účast reprezentace na XXXI. mistrovství světa zajišťovalo Sdružení soutěžních dřevorubců Česka s podporou Vojenských lesů a statků ČR, s. p. Oblečení reprezentace zajistila firma Brudra – pracovní oděvy.

Příští, XXXII. mistrovství světa se bude konat jen pár kilometrů od hranic České republiky, v Polsku.

Kompletní výsledky XXXI. mistrovství světa v práci s motorovou pilou naleznete na www.ialc.ch.

*Ing. Pavel Česka
vedoucí oddělení lesní výroby
VLS ČR, s. p.*

Reprezentační tým ČR: zleva trenér Karel Doubner, Jiří Herzog, Martin Pňáček, Jiří Anděl, Jindřich Fazekaš, vedoucí týmu Pavel Česka

Belgie

Koncem května proběhl u VLS ČR s.p., divize Karlovy Vary tematický zájezd do Belgie. Zájezd byl pojat jako cesta za svatým Hubertem. Tento, dá se říci pracovní název znamená - Poznat památky a historii části Belgie, kde v 8. století žil svatý Hubert.

Po nočním přejezdu Německa a Lucemburska jsme dorazili do města Bastogne, kde se nachází muzeum s expozicí o historii druhé světové války. Prohlédli jsme si výstavu s památkami druhé světové války v nově otevřené budově muzea a poté jsme vyšplhali na památník věnovaný ardenské bitvy u Bastogne, kde v prosinci 1944 přečkali parašutisté americké 101. divize německé obklíčení .

Dalším programem byla návštěva jelení farmy Inzofalle. Farma se nachází přibližně na 41 ha a je zde chováno asi 350 kusů jelení zvěře plus domácí zvířectvo, jako jsou kozy a minikrávy.

Ještě než jsme se ubytovali, tak jsme stihli navštívit skansen v Saint – Michel, ve kterém se nachází typické Valonské venkovské stavby ze 17.-19. století a poté hurá do našeho nového útočiště, kterým byl hotel De l' Abbaye v městečku Saint Hubert.

Druhý den ráno hned po snídani jsme vyrazili do francouzského města Sedan. Zde byl volný program a tak si každý svůj čas organizoval sám. Někdo navštívil tržiště, někdo si prohlédl pevnost a jiní si dali kávu v kavárně, ale nakonec jsme všichni svorně čekali na náš autobus, do kterého naboural místní řidič.

Po menším zdržení jsme pokračovali do městečka Bouillon. Je to typické ardenské město s kamennými domy a hradem, ve kterém žil rytíř Godfrey, velitel první křížové výpravy do Jeruzaléma. Byla by chyba tento hrad nenavštívit a tak jsme ho doslova celý prolezli od sklepa až po věž. Znavení tímto výkonem jsme byli rádi, že už jedeme do hotelu. Cestou byla ještě jedna zastávka u tzv. farmy víl. Byl to dům ve kterém místní umělkyně vyráběla figurky lidí, které obléka-

la do belgických historických oděvů.

Den zakončili naši trubači malým koncertem před bazilikou v Saint-Hubert.

Program třetího dne začal nejvíce očekávanou exkurzí do belgického pivovaru. Prošli jsme si provoz pivovaru, ochutnali pivo a nakoupili zásoby na cestu.

Poté jsme navštívily zahrady Annevoie. Podle turistického průvodce jsou to nejkrásnější zahrady v Belgii. Je to vlastně změřt cest mezi živými ploty, jezírky, vodopády a potůčky. Je to docela příjemná procházka.

Poslední památkou Belgie v programu zájezdu bylo město Dinant s citadelou. Na začátku první světové války se stal Dinant dějištěm krvavého masakru. Německá armáda tehdy na místě popravila 674 civilních obyvatel a některé čtvrti města byly zcela zničeny požárem. Této události je také věnována expozice uvnitř citadely.

Zájezd jsme zakončili krátkou návštěvou Lucemburského hlavního města Luxemburg.

*Ing. Martin Foit
vedoucí LS Klášterec*

Lesnický den Písek

V sobotu 6. 9. 2014 pořádaly Vojenské lesy a statky ČR, s. p. ve městě Písku v areálu místní Sladovny Lesnický den pro veřejnost. Na zajištění akce se podílela také Vyšší odborná škola lesnická a Střední lesnická škola Bedřicha Schwarzenberga, se kterou mají Vojenské lesy a statky navázanu dlouhodobou spolupráci.

Pro veřejnost byl připraven bohatý program skládající se z Lesní pedagogiky, tvořivé dílny, soutěží, moderovaných vystoupení trubačů, ukázek sokolnictví a vábení zvěře. Lesní pedagogiku zajišťovali lesní pedagogové Vojenských lesů a statků z divizí Horní Planá, Karlovy Vary, Plumlov a ze Správy lesních školek.

Lesní pedagogika probíhala ve stanech Vojenských lesů a byla rozdělena na dvě stanoviště - na tvořivou a naučnou část. Velké oblíbené se těšil stan s tvořivou dílnou. Zde si děti a často i jejich rodiče mohli vytvořit vlastní výrobky z přírodnin. Správa lesních školek připravila hloh, jeřabiny, šípky, žaludy, různé

druhy šišek a dalších darů lesa jako materiál k výrobě lesních skřítků a postavíček z lesa. V průběhu tvoření děti poznávaly jednotlivé přírodniny a rozšiřovaly si tak znalosti o stromech a keřích našich lesů. I my jsme byli nakonec překvapeni, jaké výrobky dokázali účastníci vytvořit. Ukázalo se, jak bohatá může být dětská fantazie. Výstava se rozrůstala o lesní zvířátka, autička pro skřítky a jeden z návštěvníků akce nám dokonce vyrobil velmi zdařilého maskota trubačů – Doupovského Slivoně.

Ve druhém stanu Lesní pedagogiky byli připraveni kolegové s naučnou Lesní pedagogikou. Zde si děti mohly složit dřevěné puzzle listů, hádat co je za přírodninu v hmatových pytlíčcích a zkusit si další naučné a poznávací hry. O kousek dál byl kolega, který lákal účastníky na zážitkový chodník. Návštěvníky jsme nechali chodit naboso po mechu, pilinách, lesní hrabance a štěpce dřeva. Chtěli jsme, aby návštěvníci poznávali a vnímali les všemi smysly. A protože nám počasí přálo, tak si tuto aktivitu vy-

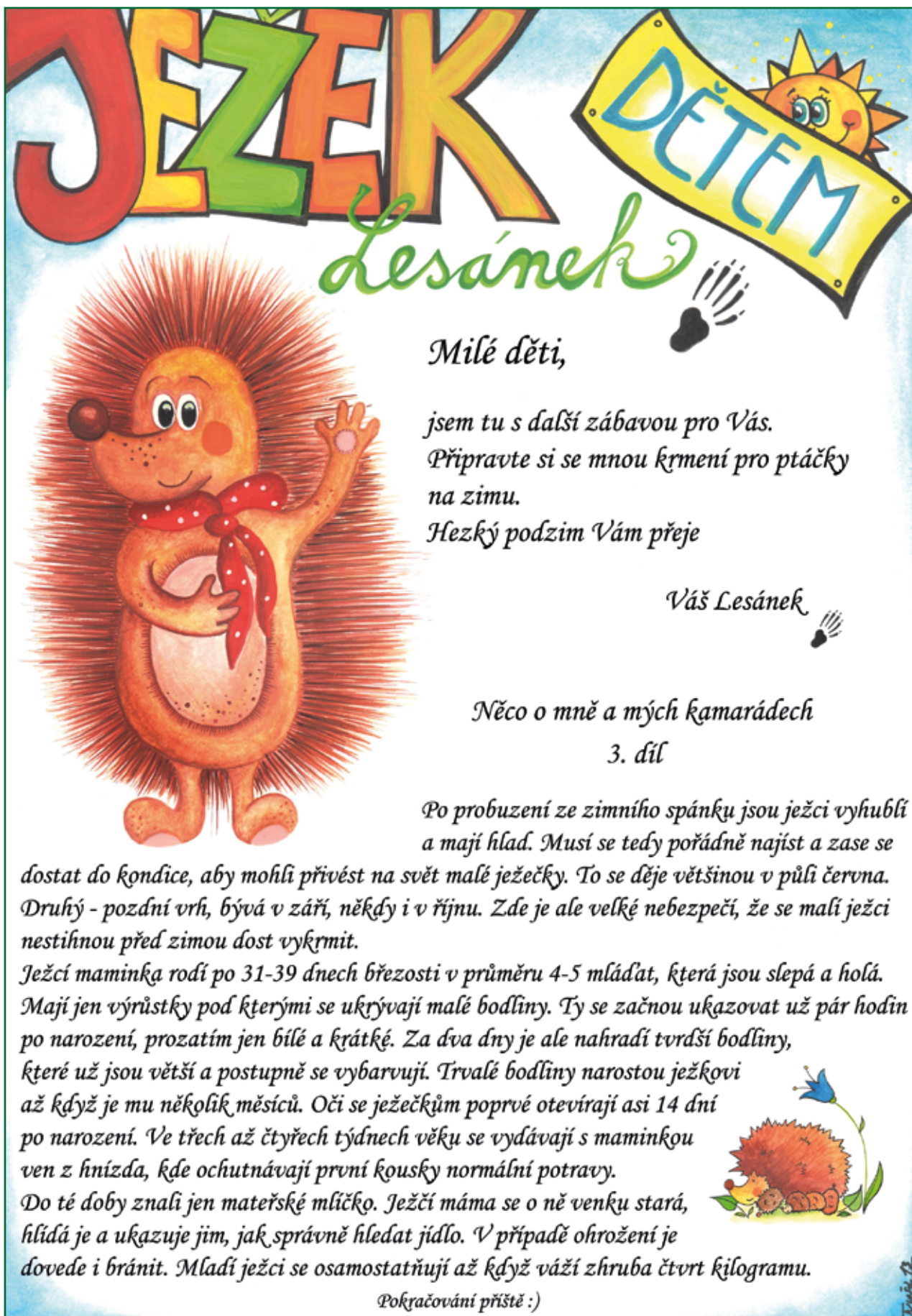
zkoušelo mnoho dětí a dospělých a moc se jim líbila. Pro ty nejmenší jsme přivezli také velmi oblíbený skákací hrad. Velký zájem veřejnosti budila také odborná vystoupení a přednášky pánů Petra Joo odborníka na vábení zvěře a pana Milana Zaleše chovatele a cvičitele dravců.

Měli jsme velkou radost, že naše pozvání na Lesnický den přijal Dětský domov v Písku. Děti byly velmi milé a šikovné. Líbila se jim nejen Lesní pedagogika, ale zejména trubení trubačů Vojenských lesů a statků ČR, s. p. Doupovských Slivoňů, kteří je zvláštní skladbou na akci přivítali a spolu s panem Petrem Joo je pak provedli ukázkou vábení zvěře a loveckého trubení.

Věříme, že si návštěvníci z Lesnického dne odnesli spoustu krásných zážitků a nových poznatků.

*Ivana Kašperková
asistentka ředitele
divize Karlovy Vary*

JEZEK **DĚTEM**
Lesánek

Milé děti,

jsem tu s další zábavou pro Vás.
Připravte si se mnou krmení pro ptáčky
na zimu.
Hezký podzim Vám přeje

Váš Lesánek

Něco o mně a mých kamarádech
3. díl

Po probuzení ze zimního spánku jsou ježci vyhublí a mají hlad. Musí se tedy pořádně najíst a zase se dostat do kondice, aby mohli přivést na svět malé ježečky. To se děje většinou v půli června. Druhý - pozdní vrh, bývá v září, někdy i v říjnu. Zde je ale velké nebezpečí, že se malí ježci nestihnou před zimou dost vykrmit.

Ježci maminka rodí po 31-39 dnech březosti v průměru 4-5 mláďat, která jsou slepá a holá. Mají jen výrůstky pod kterými se ukrývají malé bodliny. Ty se začnou ukazovat už pár hodin po narození, prozatím jen bílé a krátké. Za dva dny je ale nahradí tvrdší bodliny, které už jsou větší a postupně se vybarvují. Trvalé bodliny narostou ježkovi až když je mu několik měsíců. Oči se ježečkům poprvé otevírají asi 14 dní po narození. Ve třech až čtyřech týdnech věku se vydávají s maminkou ven z hnízda, kde ochutnávají první kousky normální potravy.

Do té doby znali jen mateřské mlíčko. Ježčí máma se o ně venku stará, hlídá je a ukazuje jim, jak správně hledat jídlo. V případě ohrožení je dovede i bránit. Mladí ježci se osamostatňují až když váží zhruba čtvrt kilogramu.

Pokračování příště :)

Růže šípková

Růže šípková nám dává krásně červené plody - takzvané šípký. Určitě je všichni znáte. Jsou plné vitamínů, nejvíce mají vitamínu C.

Vaříme si z nich čaj, který pomáhá proti únavě, nachlazení a infekcím. Léčí nám také ledviny a močové ústrojí.

Dále z nich můžeme připravovat marmelády, sirupy, zavařeniny, nebo likéry.

Nejlepší je ale utrhnout na podzim pěkně přemrzlý změkčlý šípek a pochutnat si na něm.

Když ho lehce zmáčkneme, dáme pozor, aby nevylezla i chlupatá pichlavá semínka, vykoukne na nás výborná a výživná.....TAJENKA :)

J	M		A	R	M
E	M	P	A	O	E
Ž	Á	B	R	Y	Ř
E	U	T	L	Y	Á
K	S	O	L	E	Č
D	B	O	T	A	A

Vyškrtej tato slova a najdeš písmena tajenky.

JEŽEK	PRYČ
STROM	ČELO
OŘ	ESO
ŽÁBRY	BOTA
KUBA	

Ptáčky krmíme jen vhodnou stravou, která jim neublíží.
Potrava nesmí být nahnilá, ani plesnivá.
Ani moc soli nedělá ptáčkům dobře.
Proto je nekrmíme například slanou houskou.
Nikdy nekrmíme ptáčky zbytky od oběda!

Co víš o krmení ptáčků v zimě?

Spoj druhy krmení čarou s ANO a s NE, podle toho, jestli je pro ptáčky na krmítku vhodné, či není.

ovesné vločky

přepálený tuk

jablíčko

burské ořechy

hovězí lůj

těstoviny

drobky z pečiva

strouhaná zelenina

olejnatá semínka

vlašské ořechy

salám

gumídci

slané tyčinky

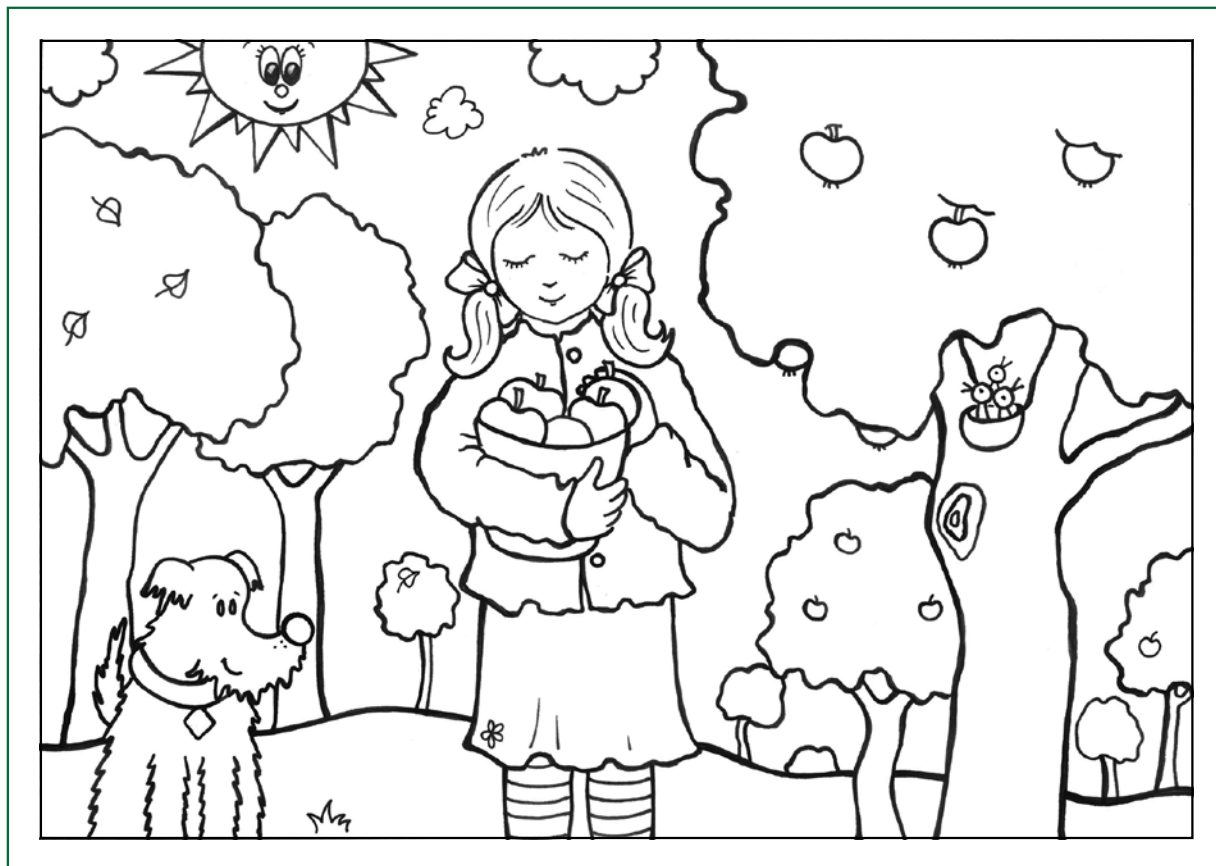
margarín

ANO

NE

NE - přepálený tuk, těstoviny, drobky z pečiva, strouhaná zelenina, margarín, gumídci

Najdi 13 rozdílů a oba obrázky vybarvi. Nejlépe každý jinak.

BLAHOPŘEJEME K VÝZNAMNÉMU ŽIVOTNÍMU VÝROČÍ

ŘÍJEN

ŽIVOTNÍ VÝROČÍ 50 LET

DUŠEK Lubomír	bezpečnostní pracovník	SOS Mimoň
HORVÁTHOVÁ Marcela	bezpečnostní pracovník	SOS Brno
BAŽANT Karel	bezpečnostní pracovník	SOS Praha
BOUCHALOVÁ Jana	lesní dělník, uklízečka	LS Myslejovice
BUDAŘ Richard	lesní	LS Mirošov
SLOBODA Igor Ing.	bezpečnostní pracovník, strážný, hlídač	SOS Mimoň

ŽIVOTNÍ VÝROČÍ 55 LET

JUHAŇÁK Josef	traktorista a lesní dělník	LS Arnoštov
HASALÍKOVÁ Marta	bezpečnostní pracovník	SOS Libavá
CHYTRÝ Martin Ing.	ekonom divize	ŘD Hořovice
HROMULÁKOVÁ Dana	bezpečnostní pracovník	SOS Libavá
SVOBODA Jiří	traktorista přibližování dřeva	LS Klášterec

ŽIVOTNÍ VÝROČÍ 60 LET

ZAJÍC Karel	bezpečnostní pracovník, strážný, hlídač	SOS Bražec, Hradiště
ONDŘEJ Ladislav	bezpečnostní pracovník	SOS Libavá
FLÍČEK Jiří Ing.	hlavní inženýr	ŘD Horní Planá
CETKOVSKÁ Zdeňka	všeobecná účetní	ŘD Plumlov

ŽIVOTNÍ VÝROČÍ 65 LET

HORÁK Antonín	bezpečnostní pracovník, strážný, hlídač	SOS Bražec, Hradiště
SEMOTÁN Jaroslav	bezpečnostní pracovník	SOS Mimoň
PALFI Pavel	bezpečnostní pracovník	SOS Mimoň
BROM Jiří	bezpečnostní pracovník, strážný, hlídač	SOS Libavá
JODL Jaroslav	domovník	RZ Olšina

ŽIVOTNÍ VÝROČÍ 70 LET

PAVLOVIČ Ivan	topič	SpS Bochov
HURT Vlastimil	bezpečnostní pracovník, strážný, hlídač	SOS Mimoň

ŽIVOTNÍ VÝROČÍ 75 LET

PLOMER Hubert	řidič motorových vozidel-nákladní auta	LS Dolní Lomnice
---------------	--	------------------

BLAHOPŘEJEME K PRACOVNÍMU VÝROČÍ

PRACOVNÍ VÝROČÍ 20 LET

NECKAŘOVÁ Daniela Ing.	personalista	ŘD Lipník n. B.
PROKOP Vladimír ing.	vedoucí správy	LS Lipník
SMRČKA Jiří	kočí v lesním hospodářství	LS Velký Újezd
VINCÍBR Roman	technik ostrahy	SOS Libavá
ČADINA Pavel	lesní	LS Strašice

BLAHOPŘEJEME K PRACOVNÍMU VÝROČÍ

PRACOVNÍ VÝROČÍ 25 LET

KRAJCAR Jaromír Ing. vedoucí LS Bruntál LS Bruntál

PRACOVNÍ VÝROČÍ 30 LET

SKUČKOVÁ Ivana fakturantka ŘD Hořovice
 VÍTEK Jiří lesní LS Žárovice
 ŠPROK Vladimír automechanik LS Dolní Lomnice

PRACOVNÍ VÝROČÍ 35 LET

HEGR Jiří bezpečnostní pracovník SOS Libavá
 NĚMEC Ladislav bezpečnostní pracovník, strážný, hlídač SOS Brno

ŘÍJEN

BLAHOPŘEJEME K VÝZNAMNÉMU ŽIVOTNÍMU VÝROČÍ

ŽIVOTNÍ VÝROČÍ 50 LET

GAJDOŠOVÁ SAPAROVÁ Marta bezpečnostní pracovník SOS Libavá
 CHADIM Jiří manipulační dělník SpS Bochov
 ZELENKA Pavel bezpečnostní pracovník SOS Mimoň
 SEMRÁD Josef lesní dělník LS Valeč
 PAZÚR Jan traktorista ZS Heroltovice
 POKORNÁ Zdeňka lesní dělník LS Chvalšiny
 SCHMIDT Jiří technik správy majetku ŘD Lipník n. B.
 RIEDL František technik správy majetku ŘD Karlovy Vary

ŽIVOTNÍ VÝROČÍ 55 LET

SANDR Josef Ing. bezpečnostní pracovník, strážný, hlídač SOS Bražec, Hradiště
 ČERMÁK Pavel Ing. bezpečnostní pracovník SOS Mimoň
 MÜLLER Miroslav manipulační dělník SpS Bochov
 BARTÁK Hubert lesní LS Hamr
 ČOČKOVÁ Renata bezpečnostní pracovník, strážný, hlídač SOS Libavá

ŽIVOTNÍ VÝROČÍ 60 LET

BRŮHA Lubomír bezpečnostní pracovník SOS Praha
 JÁN Petr traktorista-operátor LS Valeč
 VALIŠ Ilja bezpečnostní pracovník SOS Mimoň
 VLAŽNÝ Jiří bezpečnostní pracovník SOS Brno
 BEJČEK Miroslav nadlesní LS Mirošov
 ROMOČUSKÝ Štěpán Ing. hospodářsko správní pracovník ŘSP Praha
 MARTONKA Josef Ing. bezpečnostní pracovník, strážný, hlídač SOS Mimoň
 TATARIN Vlastimil bezpečnostní pracovník, strážný, hlídač SOS Brno

LISTOPAD

BLAHOPŘEJEME K VÝZNAMNÉMU ŽIVOTNÍMU VÝROČÍ

LISTOPAD

ŽIVOTNÍ VÝROČÍ 65 LET

DUŠÁNEK Václav

bezpečnostní pracovník

SOS Mimoň

BUCHTA Antonín

bezpečnostní pracovník, strážný, hlídač

SOS Brno

ŽIVOTNÍ VÝROČÍ 70 LET

HAJDUCH Stanislav

hlídač

SOS Květušín

BLAHOPŘEJEME K PRACOVNÍMU VÝROČÍ

PRACOVNÍ VÝROČÍ 20 LET

ŠPAČEK Petr Ing.

správce DNS

ŘSP Praha

PRACOVNÍ VÝROČÍ 25 LET

KANDLEROVÁ Miroslava

obchodník

ŘD Lipník n. B.

PRACOVNÍ VÝROČÍ 30 LET

MUNZAR Pavel Ing.

technik správy majetku

ŘD Mimoň

PETEČUK Milan

řidič

SpS Plumlov

PRACOVNÍ VÝROČÍ 35 LET

PAŠKOVÁ Dagmar

finanční účetní

ŘSP Praha

PRACOVNÍ VÝROČÍ 40 LET

GAŠPARÍKOVÁ Jiřina

bezpečnostní pracovník

SOS Libavá

ZUBÍK Jiří

traktorista

ZS Heroltovice-stř.
Slavkov

BLAHOPŘEJEME K VÝZNAMNÉMU ŽIVOTNÍMU VÝROČÍ

PROSINEC

ŽIVOTNÍ VÝROČÍ 50 LET

PAVLŮ Zdeněk

bezpečnostní pracovník

SOS Květušín

BROŽOVÁ Renata

bezpečnostní pracovník

SOS Mimoň

KOLÁČKOVÁ Pavlína

bezpečnostní pracovník

SOS Libavá

KOSINA Miroslav

bezpečnostní pracovník

SOS Mimoň

KUBÍK Petr

lesní dělník

LS Nouzov

ŽIVOTNÍ VÝROČÍ 55 LET

ŠKODA Jaromír Ing.

bezpečnostní pracovník

SOS Květušín

KYTKA Karel

bezpečnostní pracovník

SOS Praha

LAŠTOVKA Václav

bezpečnostní pracovník, strážný, hlídač

SOS Bražec, Hradiště

SCHWARZ Zdeněk

dřevorubec

LS Břehyně

JANEČEK Vlastimil

lesní dělník

SLŠ Stř. Lhota

BINHAKOVÁ Zdeňka

bezpečnostní pracovník, strážný, hlídač

SOS Mimoň

ŠUGAROVÁ Věra

bezpečnostní pracovník, strážný, hlídač

SOS Libavá

BLAHOPŘEJEME K VÝZNAMNÉMU ŽIVOTNÍMU VÝROČÍ

ŽIVOTNÍ VÝROČÍ 60 LET

KOBLOVÁ Eva	bezpečnostní pracovník, strážný, hlídač	SOS Praha
PODZIMEK Václav	bezpečnostní pracovník, strážný, hlídač	SOS Praha
SKOPAL Josef	bezpečnostní pracovník	SOS Brno
PLÁNIČKOVÁ Eva	lesní dělník	LS Arnoštov
HATLMANOVÁ Růžena	personalista	ŘD Hořovice

ŽIVOTNÍ VÝROČÍ 65 LET

HRABÍK Oldřich	hlídač	SOS Mimoň
SENIČ Václav Ing.	bezpečnostní pracovník	SOS Praha
ŠEVČÍK Jan	bezpečnostní pracovník	SOS Brno

ŽIVOTNÍ VÝROČÍ 70 LET

TUREČEK Milan	bezpečnostní pracovník	SOS Brno
HRADEC Jan	bezpečnostní pracovník	SOS Praha

PRACOVNÍ VÝROČÍ 20 LET

HRUBAN Alois	skladník, strojník prac. strojů, řidič osobních aut	SpS Plumlov
--------------	--	-------------

BLAHOPŘEJEME K PRACOVNÍMU VÝROČÍ

PRACOVNÍ VÝROČÍ 25 LET

KRÉDL Jaroslav	lesní dělník	LS Dolní Krupá
KUBÍKOVÁ Helena	bezpečnostní pracovník, strážný, hlídač	SOS Praha

PRACOVNÍ VÝROČÍ 35 LET

KOŽENÝ Miroslav	manipulační dělník	SpS Bochov
PŘIKRYL František	traktorista	LS Žárovice

PRACOVNÍ VÝROČÍ 40 LET

MORAVČÍK Vlastimil	řidič	SpS Mimoň
--------------------	-------	-----------

1. V mechu

1.

Kdo vyhrál?

Vítězkou soutěže minulého kola se stala Jiřina Gašparíková. Gratulujeme.

Pavla Kasslová,
šéfredaktorka

Příspěvky do rubriky „fotosoutěž“ pošlete prosím na
e-mail: pavla.kasslova@vls.cz

2. Barvy podzimu

2.

3. Podzim

3.

4. U vody

5. Nostalgie

6

6. Ráno na Olšíně

7

7. Hra na schovávanou